ANTWERPEN
STAD VERBEELD

FOTOGRAFIE KARIN BORGHOUTS

ANTWERPEN
STAD VERBEELD

FOTOGRAFIE KARIN BORGHOUTS

RONNY VAN DE VELDE

LUDION

DE LIEFDE VOOR DE STAD GAAT DOOR HET OOG

De stad, een stad is als een levend menselijk organisme. Ze heeft een hart (de marktplaats), longen (bomen en parken) en aders (straten en lanen). Ze is oud geworden maar kon zich door de jaren heen verjongen door de Botox-kuren van opeenvolgende generaties stedenbouwkundigen. Ondanks alles bleef in vele gevallen de charme van het verleden bewaard en bood de stad vele flaneurs het genot om er in rond te dolen. Zoals de schrijver Charles Baudelaire dat deed in het 19e-eeuwse Parijs of de Joods-Duitse cultuurfilosoof Walter Benjamin in Berlijn of, recenter, Stefan Hertmans in zijn onvolprezen roman *Oorlog en Terpentijn*, waarin hij zich de wandelingen herinnert die hij met zijn grootvader en vader ging maken door Gent om er dan hun en zijn herinneringen in te projecteren.

Ook in de schilderkunst werd de stad een motief. In de 18e eeuw zetten de Venetianen Guardi, Canaletto en Longhi de Dogenstad naar hun hand. In de 19e eeuw waren de impressionisten in de ban van het toenmalige Parijs met zijn brede boulevards. En dan kwam de fotografie. Louis Daguerre, de uitvinder ervan, legde met zijn experimentele Daguerreotypie vanuit zijn venster de Boulevard du Temple in Parijs vast en maakte zo het eerste fotografische straatlandschap. Zijn Britse concurrent, William Henry Fox Talbot deed dat netjes over, maar dan op lichtgevoelig papier. De stadsfotografie was geboren en ze leefde lang en gelukkig met opnamen die historisch werden nadat bepaalde stadsdelen afgebroken of verwoest waren. Dankzij de fotografie kunnen we ons nu een beeld vormen van hoe de stad er uitzag in de 19e en begin 20e eeuw. Straatbeelden blijven tot op vandaag een gegeerd onderwerp waarmee een aantal Amerikaanse fotografen wereldberoemd werden.

Ook in België ontstond er al in de 19e eeuw veel interesse voor stadsfotografie. Architectuur en stedenbouwkundige ingrepen waren interessante onderwerpen voor fotografen zoals de Brusselaar Edmond Fierlants en de ingeweken Joseph-Ernest Buschmann. De Waal Guillaume-Evrard Claire realiseerde rond 1854 al een album met Brusselse historische gebouwen en Louis Ghémar kreeg in 1867 de opdracht om de wijken die door de overwelving van de Brusselse Zenne zouden verdwijnen, te fotograferen. Ook in andere steden werd op die manier een, achteraf beschouwd, kostbaar beeldenpatrimonium aangelegd.

Stadsfotografie is een deelaspect van het documentaire genre en vergt van de fotograaf een speciale esthetische instelling en bijzondere technische kennis en vaardigheden. Schrijvers kunnen wel een beeld van een *locus* oproepen maar het wordt aan de creativiteit van de lezer overgelaten om er een concrete vorm bij te verzinnen. Van de fotograaf wordt verwacht dat hij ofwel impressies weergeeft, algemene indrukken van het leven, omkaderd door de stad, ofwel een zo nauwkeurig mogelijk beeld maakt van gebouwen of infrastructuur. In het eerste geval kan hij/zij eigen gevoelens, zelfs emoties in het beeld verwerken door middel van de invalshoek, de belichting of de compositie. In het andere geval verwacht de toeschouwer een koele, afstandelijke en exacte weergave van de realiteit. Het zijn twee opties die meestal overeenstemmen met de persoonlijkheid van de maker.

De stad en haar gebouwen blijven ook vandaag nog een aantrekkelijk onderwerp voor fotografen, ofwel documentair ofwel als een uitdaging om er een heel persoonlijke interpretatie aan te geven. Fotografen als Gilbert Fastenaekens, Niels Donckers, Bert Danckaert, Jan Kempenaers en Karin Borghouts hebben elk vanuit een specifieke visie stadsbeelden geïnterpreteerd. Voor de opdracht die Borghouts kreeg om Antwerpen als een nieuwe realiteit te tonen, vertrok de fotografe niet van het verleden van Fierlants & C°, ze onthield zich van de romantiserende blik maar benaderde de stad met een no-nonsense attitude. Ze keek naar het bekende met een camerablik waarin geen plaats was voor argeloosheid, niet met een oog dat met verbazing voor het eerst naar een gebouw, een plein of een straat kijkt, maar gedecideerd. Dat is de plek die deel uitmaakt van de stad en die wil ik laten zien. Niet met herinneringen of gevoelens geladen, maar koel en zuiver. Geen artistieke spinsels, geen dramatiek van zwaar wolkenspel of afleidende mensengroepen. Het gebouw met of zonder zijn omgeving, nuchter haast zakelijk documentair. Is zo'n artistieke benadering dan niet steriel, ontdaan van alle bacteriën die het beeld zouden kunnen besmetten? De foto's van Karin Borghouts, zowel in dit boek als in haar vorige projecten, zijn, net door hun precisie, hedendaagse getuigenissen waarachter nochtans een heel leven schuil gaat met alle bacteriën die het besmet hebben. In dit geval het leven van een stad die constant verandert, door sloop, restauratie of nieuwbouw.

De stad evolueert, ten goede en soms ten kwade. Zoals de wijk rond het unieke Vleeshuis waar een mislukte poging werd ondernomen om een historische reconstructie te realiseren. Het Operaplein dat straks, met het voltooien van de vernieuwde leien, een centrale ontmoetingsplaats zal worden zou nog heel wat meer charme behouden hebben, moest de vroegere Vlaamse Schouwburg niet vervangen zijn door een zielloze hoogbouw, of moest het majestatische Grand Hotel Weber – een waardige pendant voor de toenmalige Schouwburg – niet vervangen zijn door de Antwerp Tower die nu de De Keyserlei ontsiert. Dat zijn stedenbouwkundige dromen. Daar kan de fotografe niet bij stil staan. Ze had een opdracht en die was de realiteit van de huidige stad documenteren. Die bood haar, gelukkig, nog voldoende materiaal om de vroegere glorie van Antwerpen terug te vinden in de interieurs van kerken en musea die destijds de woningen waren van schilders (Rubens), drukkers (Plantin & Moretus) en burgemeesters (Rockox). Het zijn de centrale punten van een fotografische wandeling die vertrekt van het Centraal Station en verder voert tot aan de Schelde. Een toeristische route die de Antwerpenaar nu achteloos loopt om te winkelen en te wandelen. Achteloos liep de fotografe dit parcours niet want ze werkte zorgvuldig een schema uit dat de belangrijke en betekenisvolle elementen uit de stadsentiteit, zeg maar haar geschiedenis, moest evoceren. In deze opdracht is Karin Borghouts volledig zichzelf gebleven, ze kiest een invalshoek, wacht op de gunstige weersomstandigheden om een ideale lichtinval te vinden en reproduceert het gebouw of het stadsdeel zoals dat in haar opzet past. En dan is er de stilte, door de meestal afwezige personages en voertuigen. Een stilte die de klemtoon op de gebouwen en de sites nog benadrukt.

Zij is hiermee niet aan haar proefstuk toe want in eerdere projecten die we van haar kennen heeft ze bewezen hoe zorgvuldig ze weet om te gaan met architectuur. En hoe ze, soms via een detail, bouwkundige elementen een nieuwe dimensie weet te geven. Een mooi voorbeeld zijn de foto's die ze tot nu maakte in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, aan de Leopold de Waelplaats, een opdracht die de afbraak en de renovatie van het oude museumgebouw moest documenteren en die zij op de voet volgde. Het zijn strikt genomen beelden van een ontmanteling maar door de keuze van de invalshoek, de lichtinval, het camerastandpunt zijn alle foto's, stuk voor stuk, een compositie geworden die de pure realiteit overschrijdt. Dat konden we ook zien op de foto's gerealiseerd in de Antwerpse Zoo en nog andere projecten die in se louter documentair lijken maar waarachter telkens een persoonlijke, soms (verborgen) geëngageerde blik schuilgaat. Anders is het met de weergave en interpretatie van de uitgebrande woning van haar ouders (Het Huis). Met dit project trachtte Karin Borghouts zo afstandelijk mogelijk de situatie weer te geven. Maar dat lukte haar maar deels want – en dat is voor het eerst – de emotie kwam, weliswaar gecontroleerd, haar werk binnensluipen.

Ze is dus geen koele fotografe al is haar benadering van de architectuur en de stedelijke omgeving haast zakelijk. Ze documenteert schijnbaar afstandelijk en uiterst nauwkeurig maar de onderliggende teneur is er een van betrokkenheid en getuigt misschien niet van liefde, maar dan toch van vriendschap met een stad die niet de hare is maar waar ze zich toch thuis voelt.

Ludo Bekkers
foto- en kunstrecensent (AICA)
augustus 2016

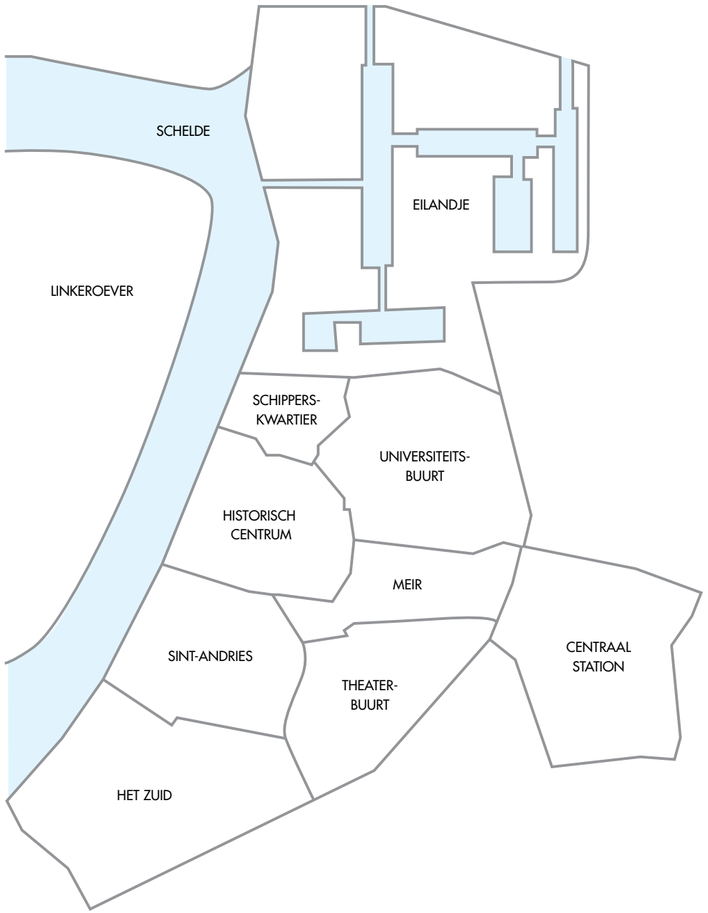

ANTWERPEN CENTRUM

INHOUD

4 - 5	De liefde voor de stad gaat door het oog (Ludo Bekkers)
8 - 29	CENTRAAL STATION
30 - 51	MEIR
52 - 87	THEATERBUURT
88 - 113	HET ZUID
114 - 137	SINT-ANDRIES
138 - 213	HISTORISCH CENTRUM
214 - 265	UNIVERSITEITSBUURT
266 - 299	SCHIPPERSKWARTIER
300 - 331	EILANDJE
332 - 333	Register
334 - 335	Luxe-editie
336	Colofon

CENTRAAL STATION

De Keyserlei, Centraal Station, 2016

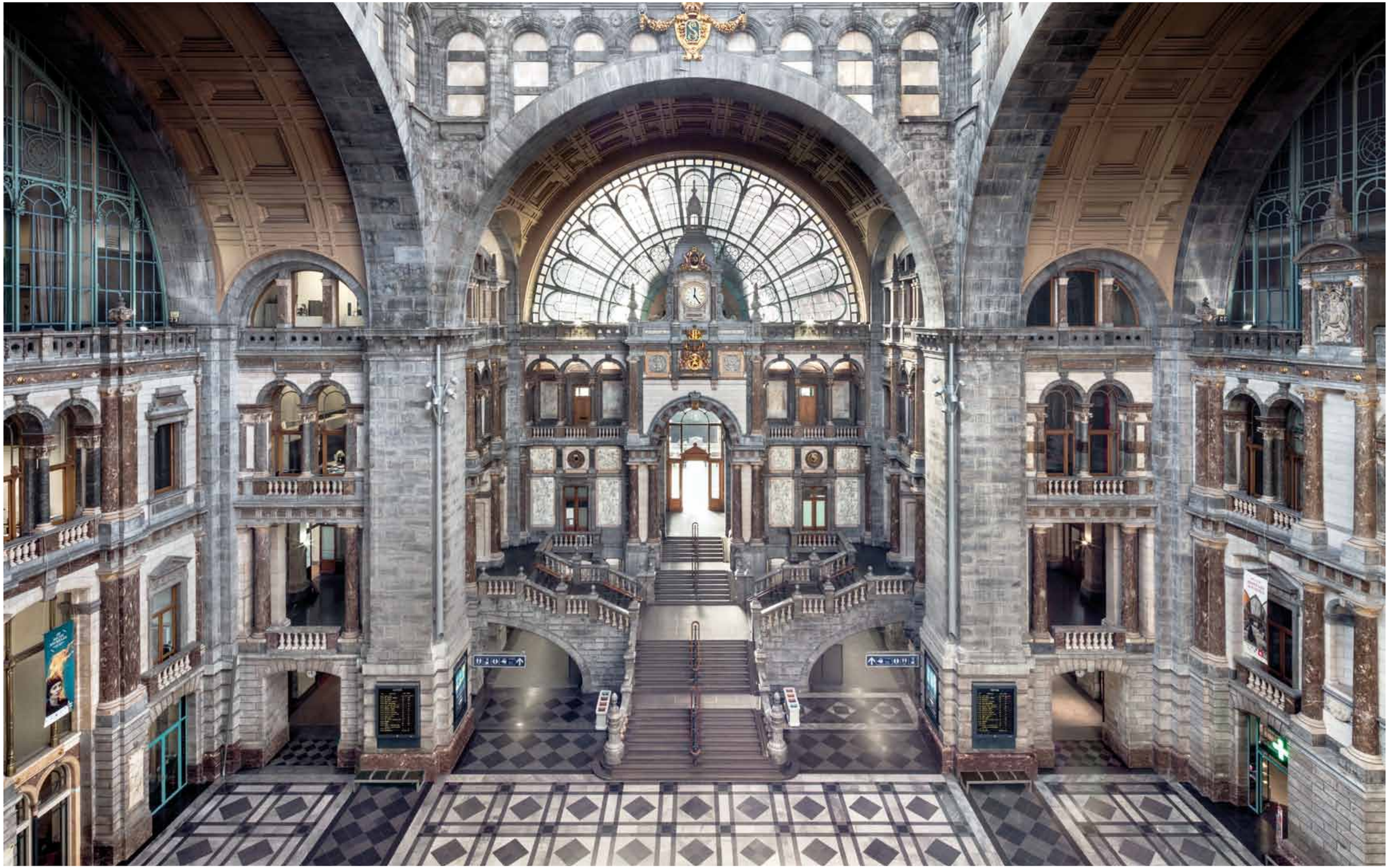

Centraal Station, 2016

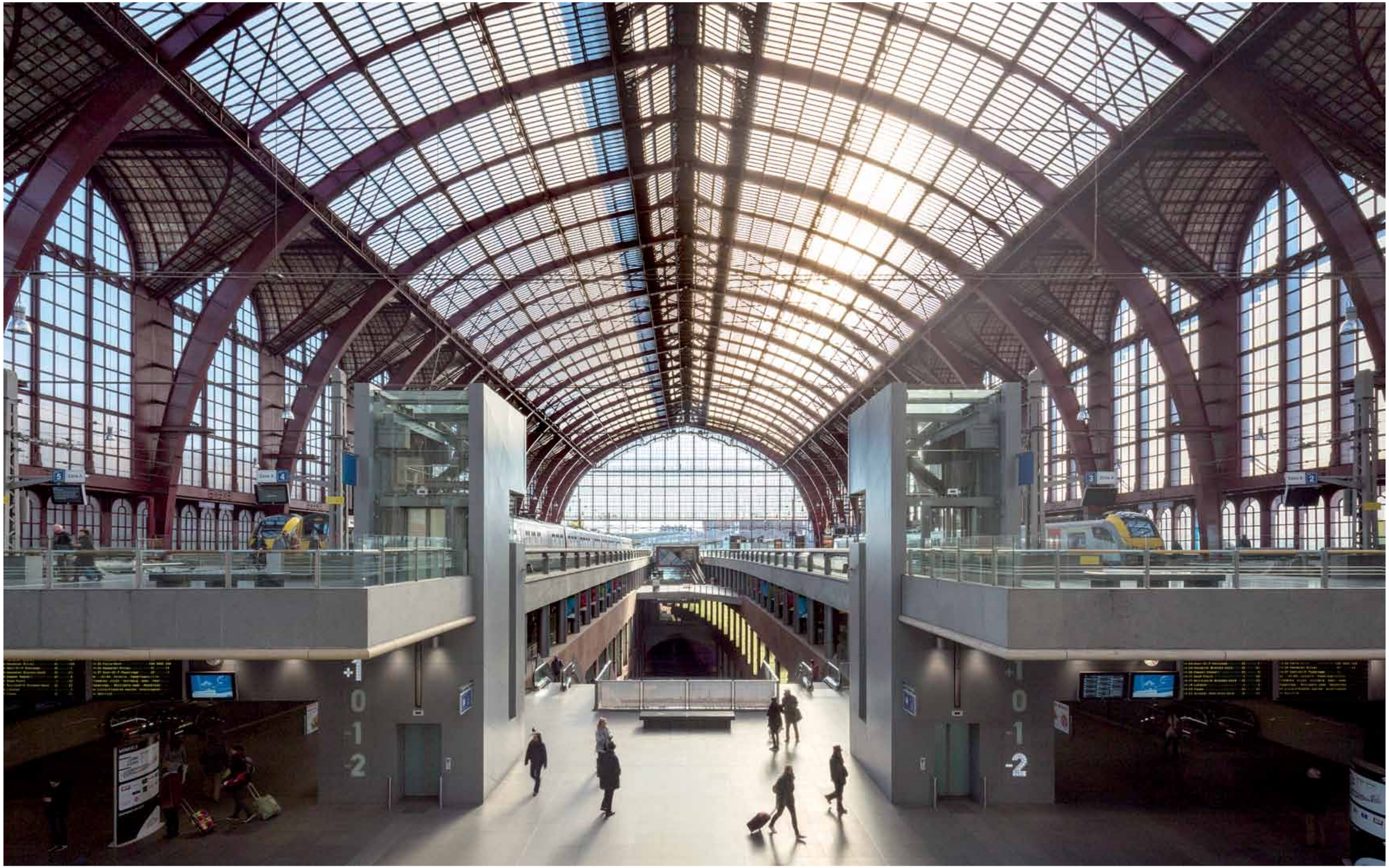

Centraal Station, 2016

Astridplein, Zoo Antwerpen, 2007

Zoo Antwerpen, 2006

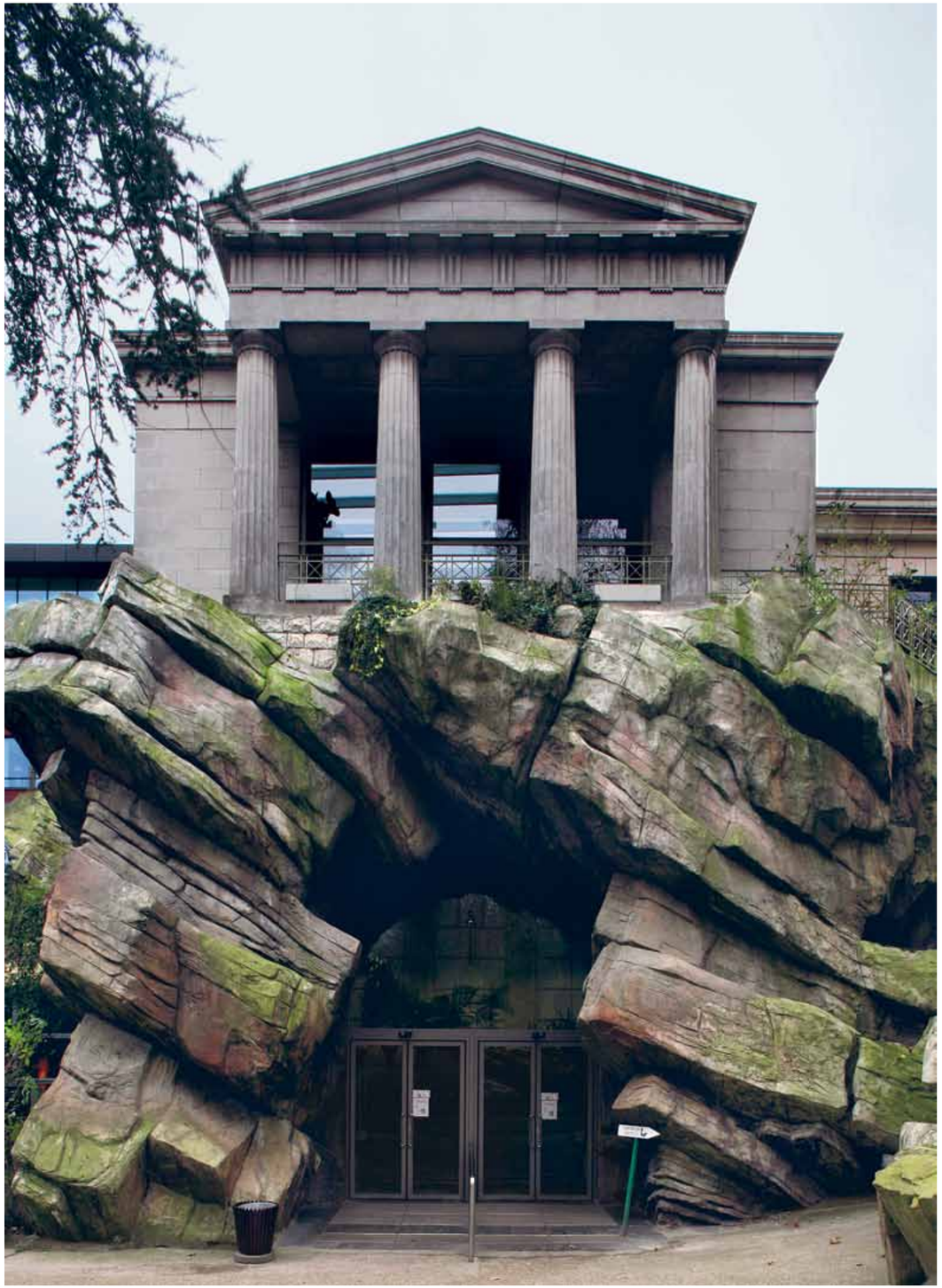

Zoo Antwerpen, 2006

Zoo Antwerpen, 2006

Franklin Rooseveltplaats, Koninklijk Atheneum, 2016

Pelikaanstraat, Beurs voor Diamanthandel, 2016

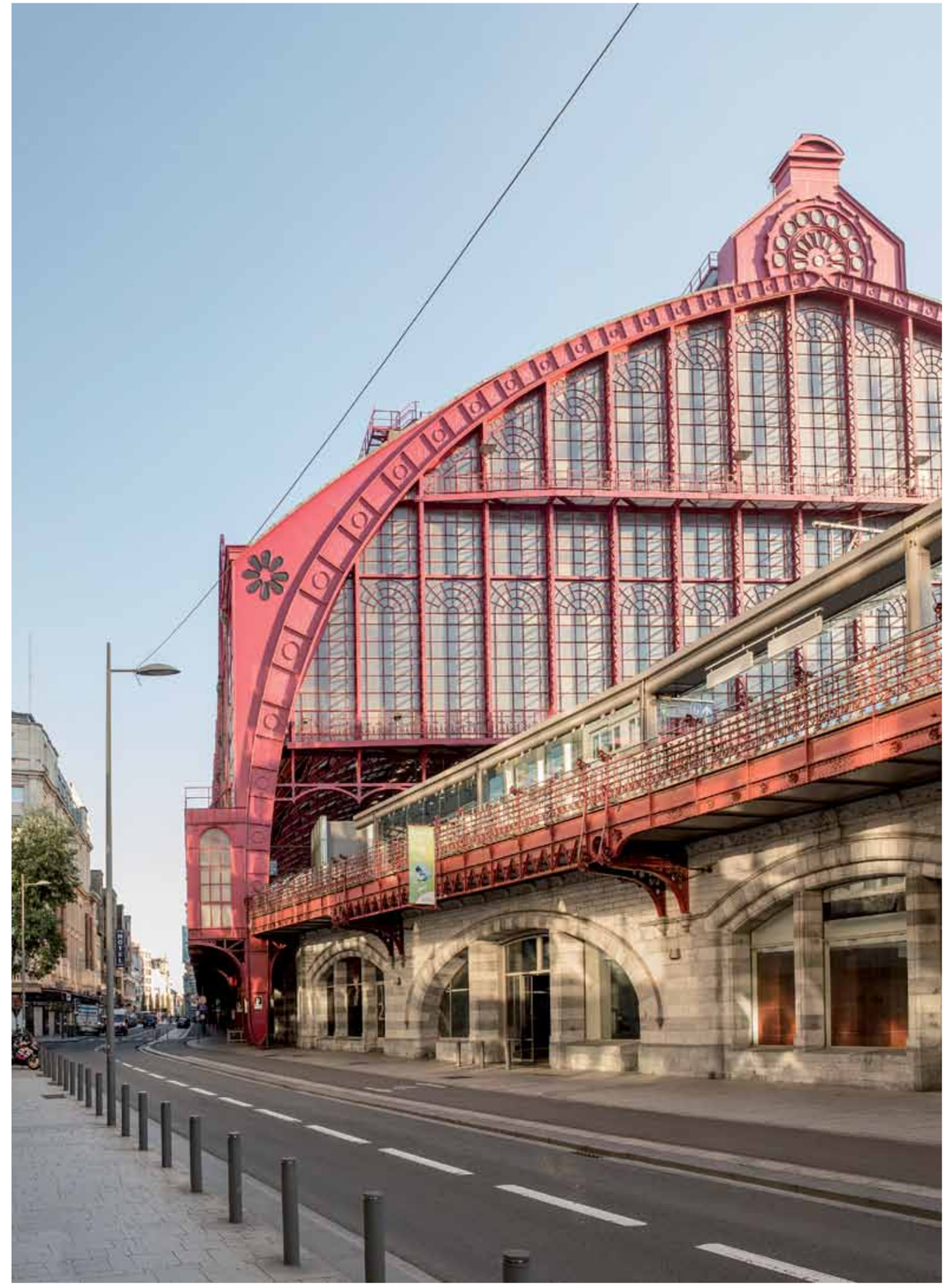

Pelikaanstraat, Centraal Station, 2015

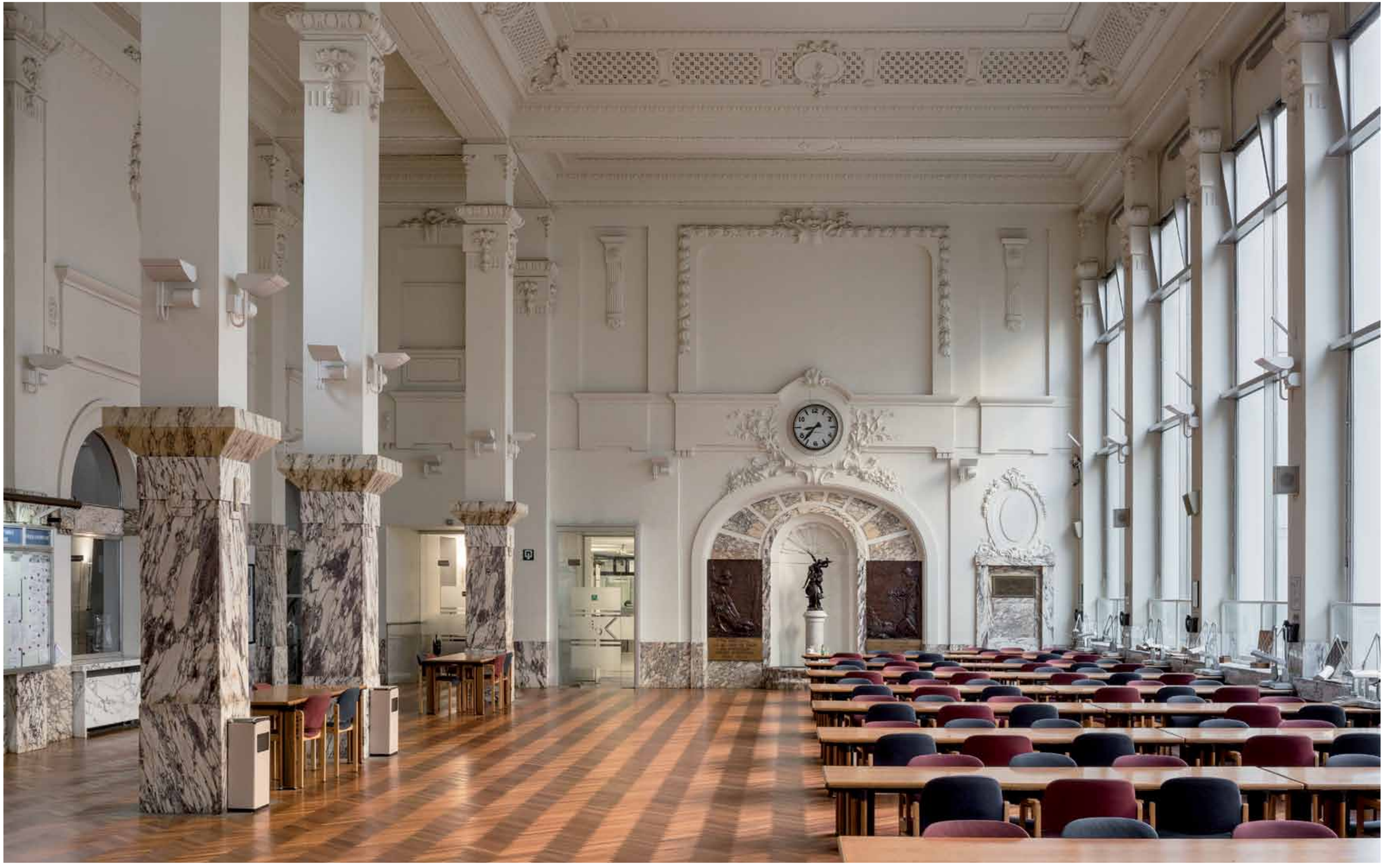

Pelikaanstraat, Beurs voor Diamanthandel, 2015

Frankrijklei, Vlaamse Opera, 2016

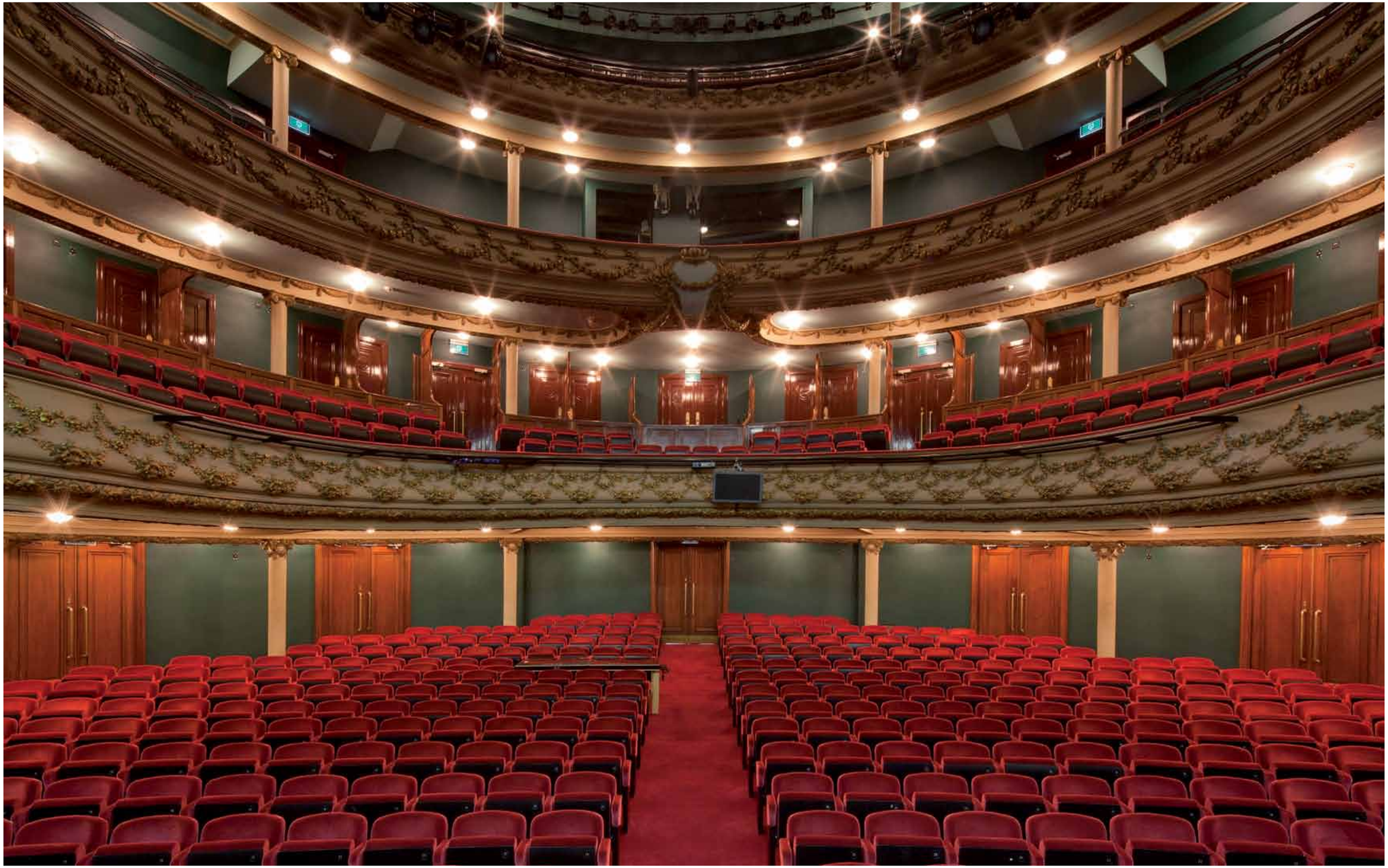

Frankrijklei, Vlaamse Opera, 2011

MEIR

Leysstraat, Meir, 2013

Meir, 2016

Meir, Koninklijk Paleis, 2016

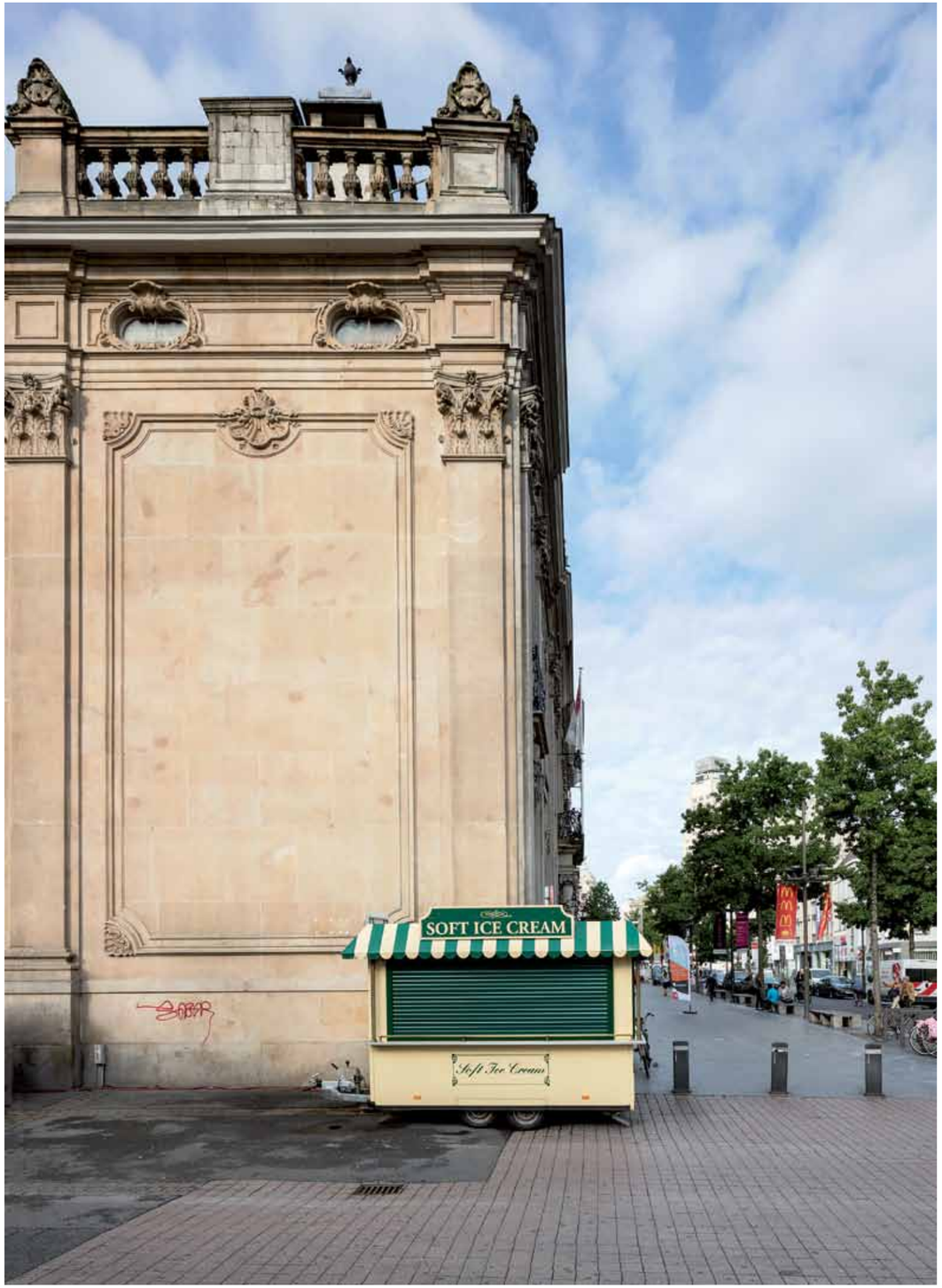

Meir, Wapper, Koninklijk Paleis, 2015

Wapper, Rubenshuis, 2015

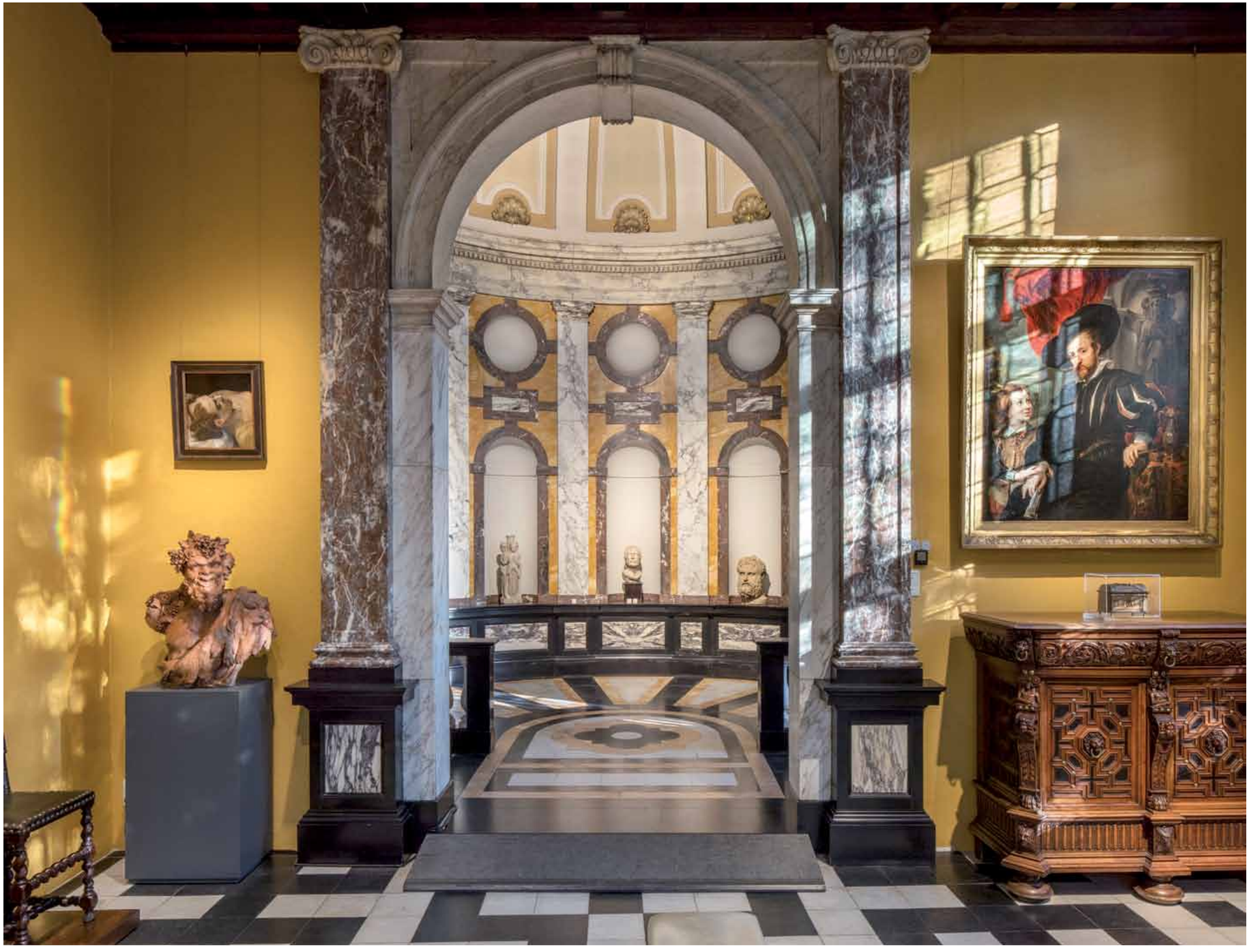

Rubenshuis, 2015

Wapper, Hotel de Fraula, bank BNP Paribas Fortis, 2015

Meir, Huis De Cleynen St.-Arnold, huis ouders Rubens, 2016

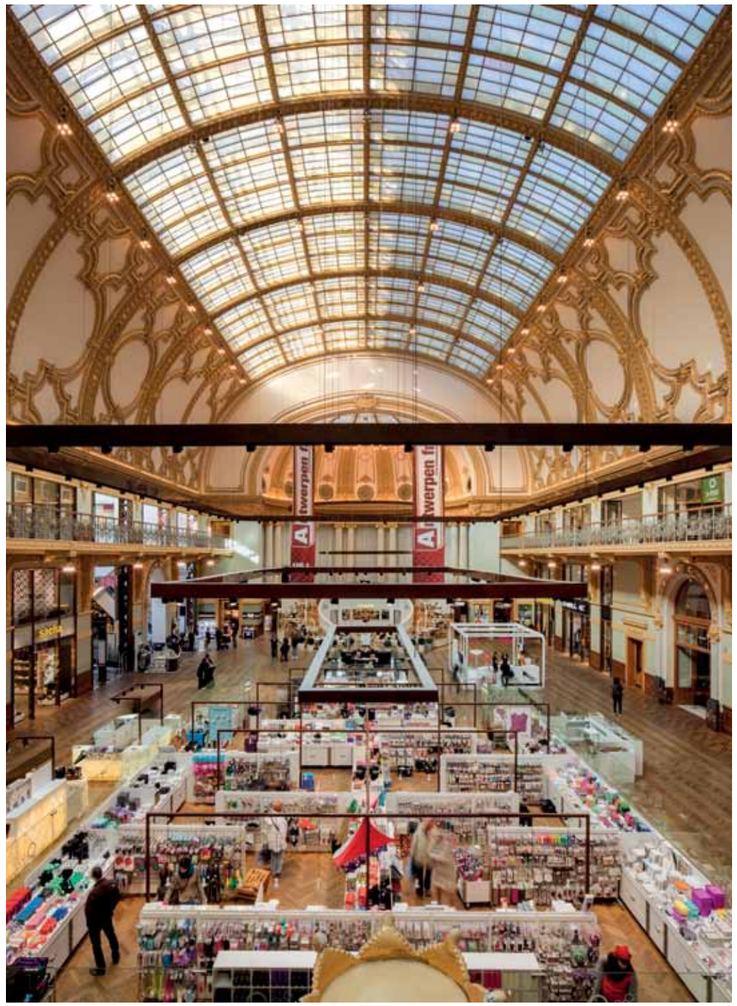

Meir, Shopping Stadsfeestzaal, 2015

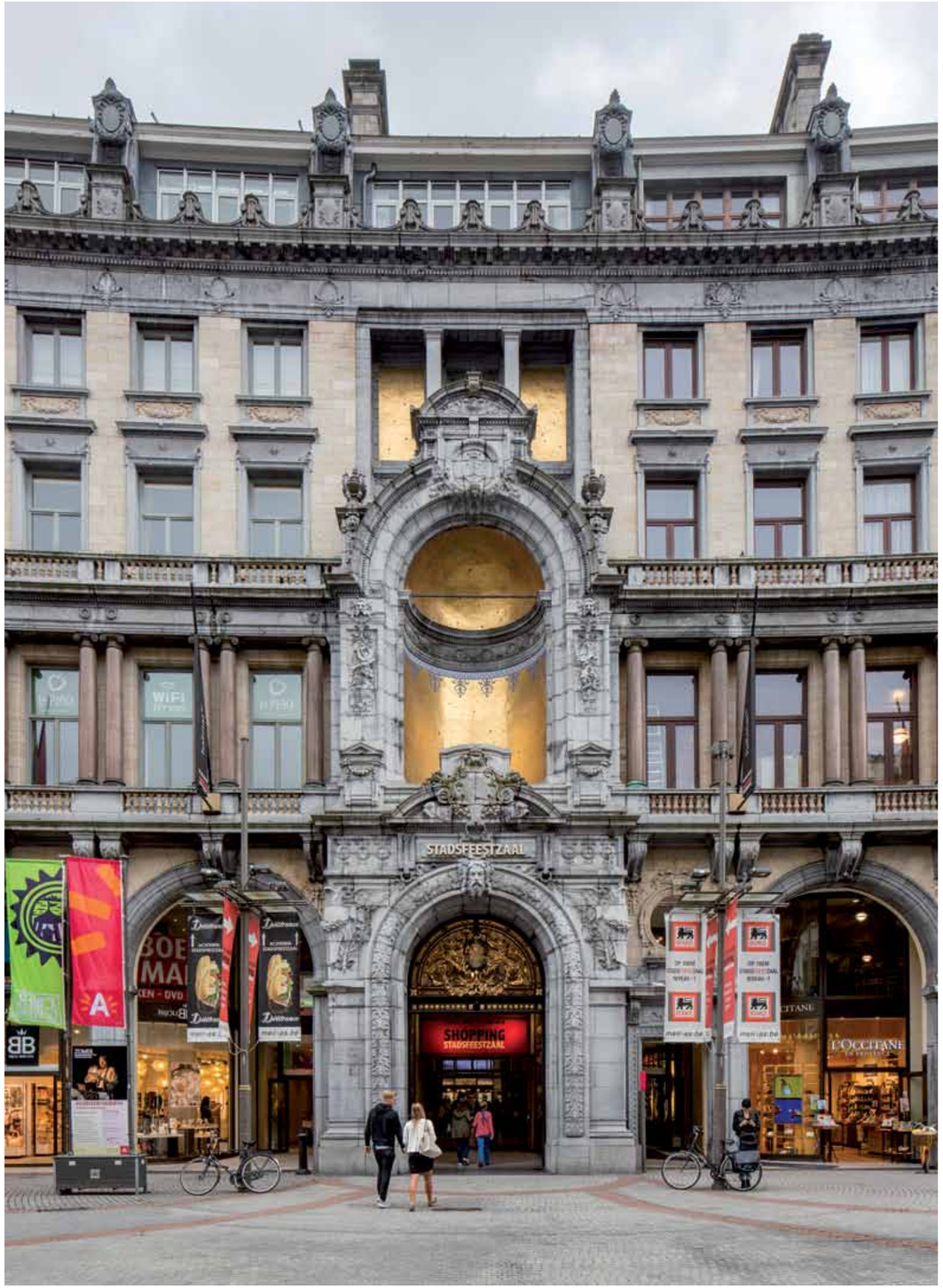

Meir, Shopping Stadsfeestzaal, 2016

Twaalf Maandenstraat, Handels- en Schippersbeurs, 2015

Lange Nieuwstraat, Handels- en Schippersbeurs, 2015

Sint-Katelijnevest, Israelietenstraat, 2012

Meir, Meirbrug, Boerentoren, 2012

Schoenmarkt, Kapel O.L.V. van Toevlucht, 2015

Everdijstraat, Korte Gasthuisstraat, De Wilde Zee, 2015

THEATERBUURT

Ketelstraat, Komedieplaats, Bourlaschouwburg, 2016

Komedieplaats, Bourlaschouwburg, 2016

Bourlaschouwburg, 2013

Foyer Bourlaschouwburg, 2011

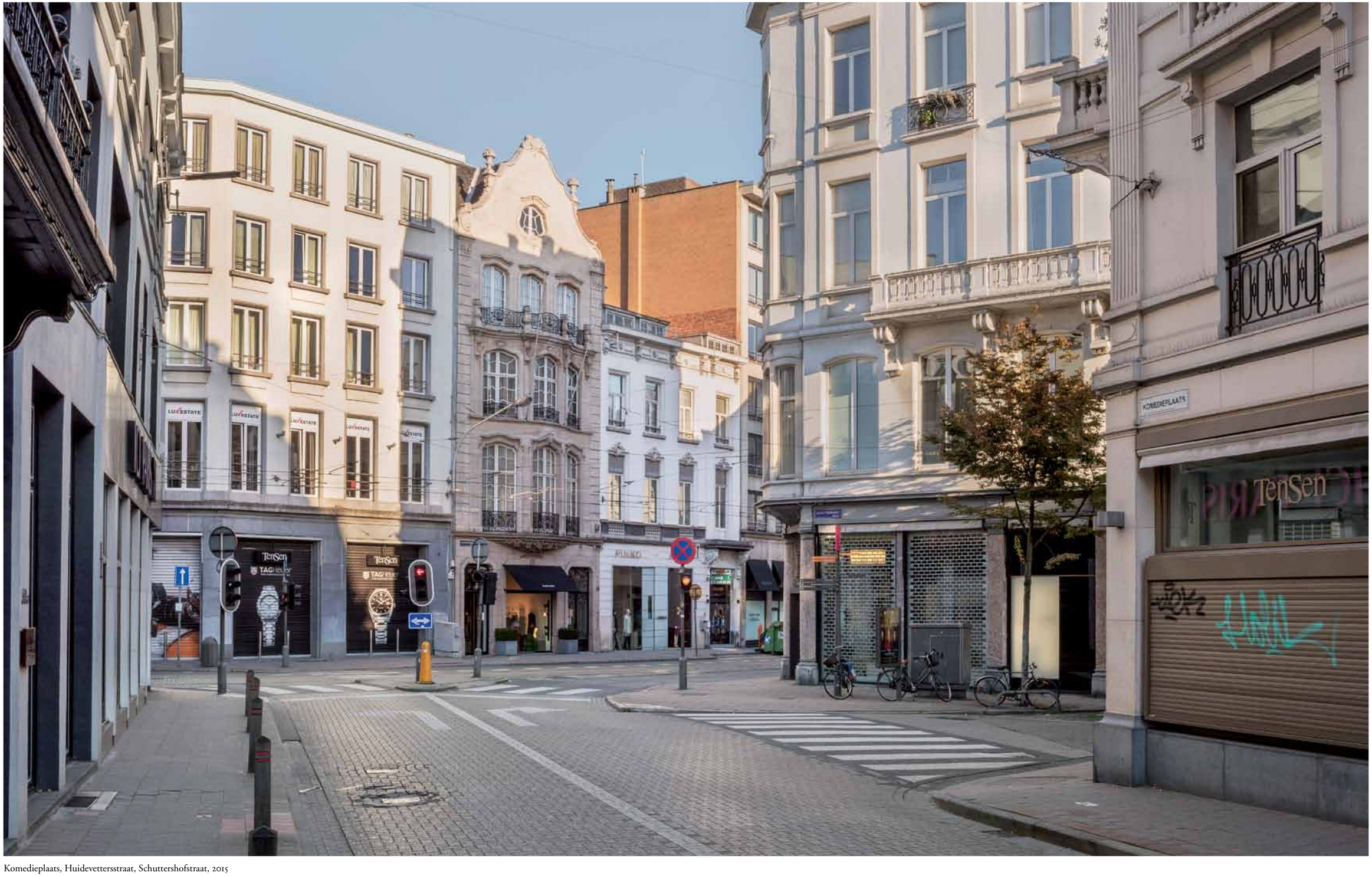

Komedieplaats, Huidevettersstraat, Schuttershofstraat, 2015

Den Botaniek, Leopoldstraat, 2016

Den Botaniek, Leopoldstraat, 2015

Den Botaniek, Leopoldstraat, 2016

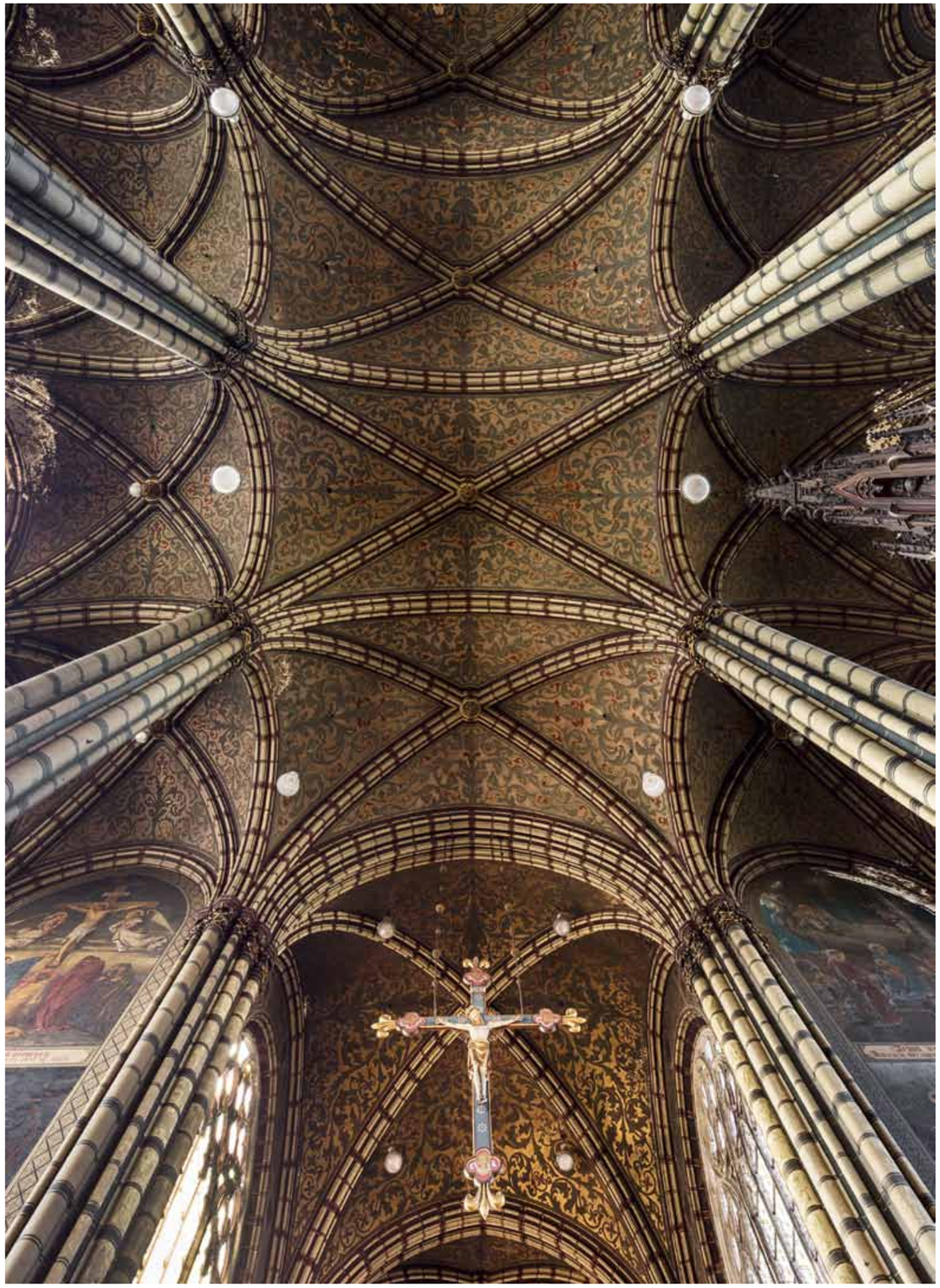

Mechelseplein, Sint-Joriskerk, 2015

Mechelseplein, Sint-Joriskerk, 2012

Mechelseplein, Sint-Joriskerk, 2015

Maarschalk Gerardstraat, De Studio, voormalige Studio Herman Teirlinck, 2015

Lange Gasthuisstraat, Maagdenhuis, 2015

Lange Gasthuisstraat, Museum Mayer Van den Bergh, 2015

Lange Gasthuisstraat, Museum Mayer Van den Bergh, 2015

Lange Gasthuisstraat, Museum Mayer Van den Bergh, 2015

Leopoldplaats, 2013

Frankrijklei, Mechelsesteenweg, Nationale Bank, 2016

Britselei, oud Gerechtshof, 2016

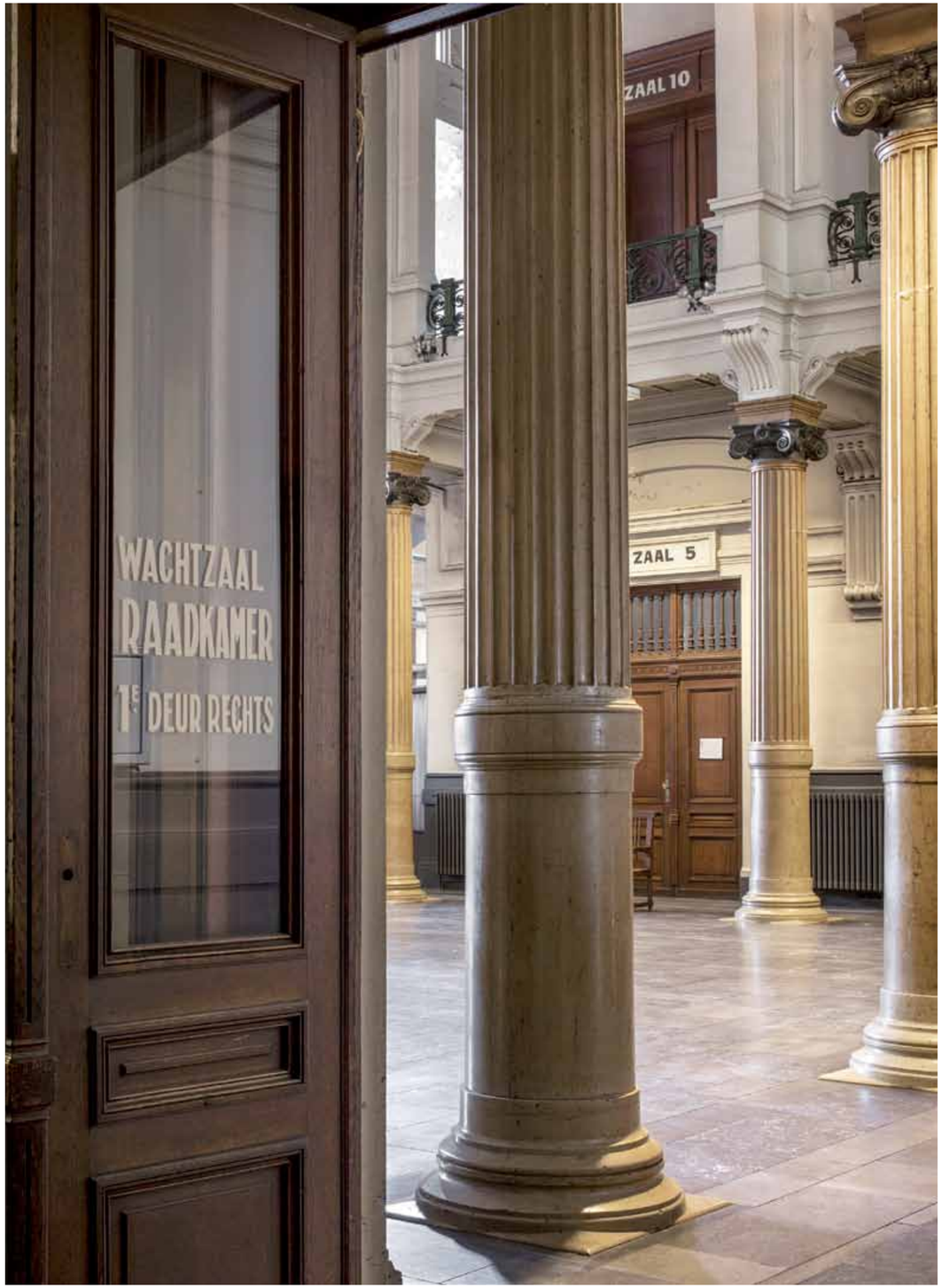

Britselei, oud Gerechtshof, 2016

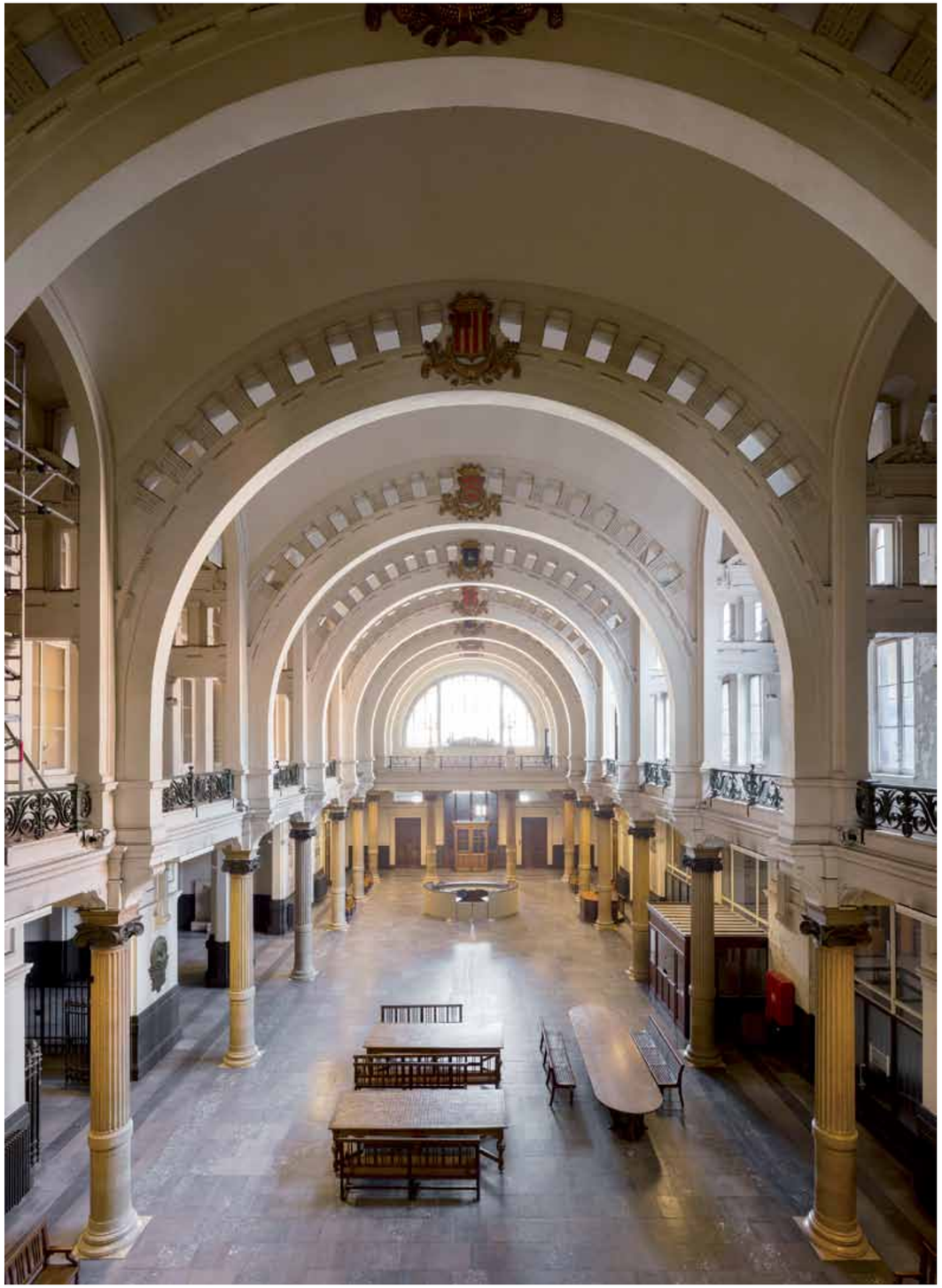

Britselei, oud Gerechtshof, 2016

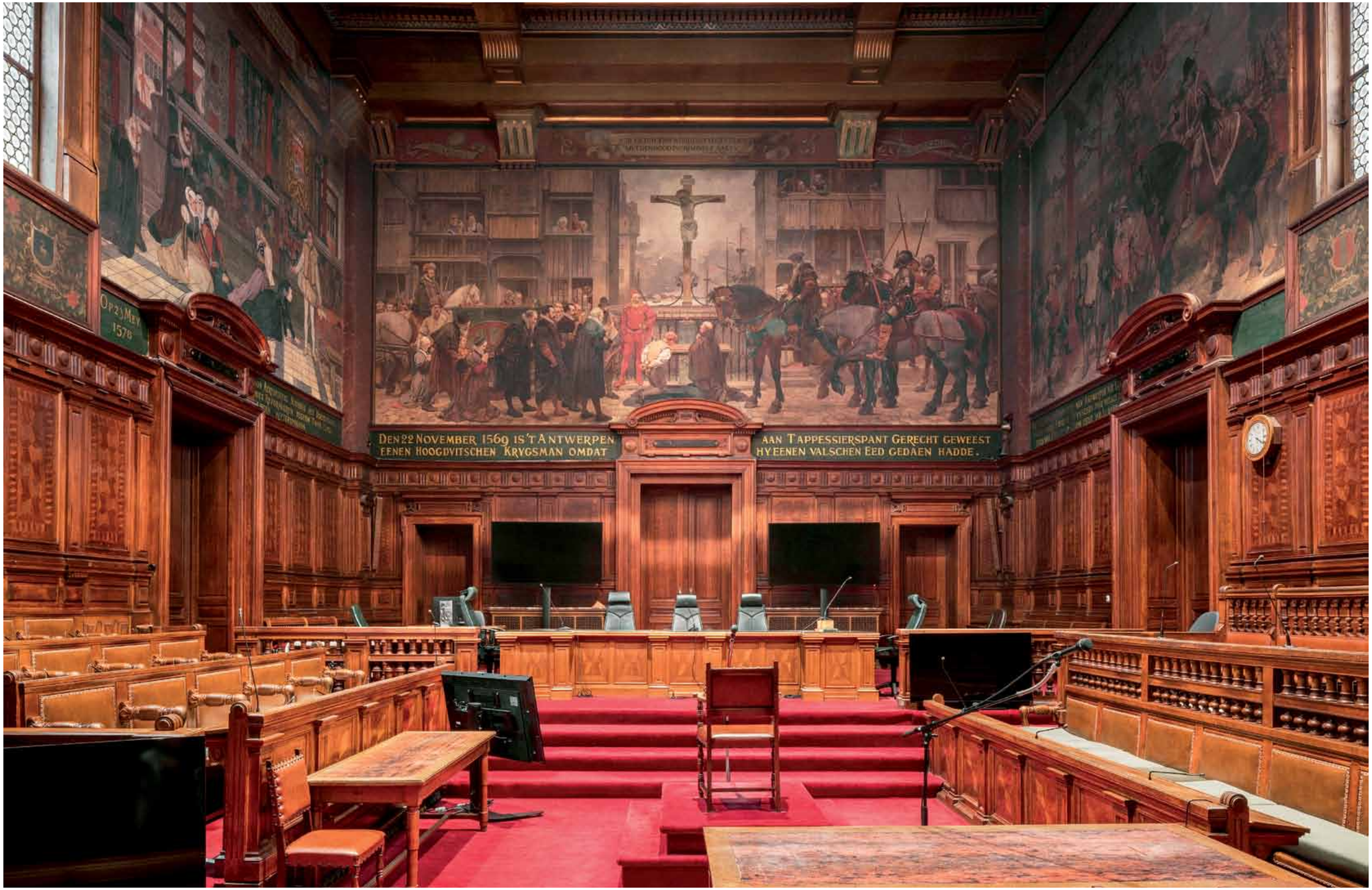

Britselei, oud Gerechtshof, Hof van Assisen, 2016

Konijnenwei, Singel, Justitiepaleis, 2012

HET ZUID

Gillisplaats, Waterpoort, 2015

Lambermontplaats, 2012

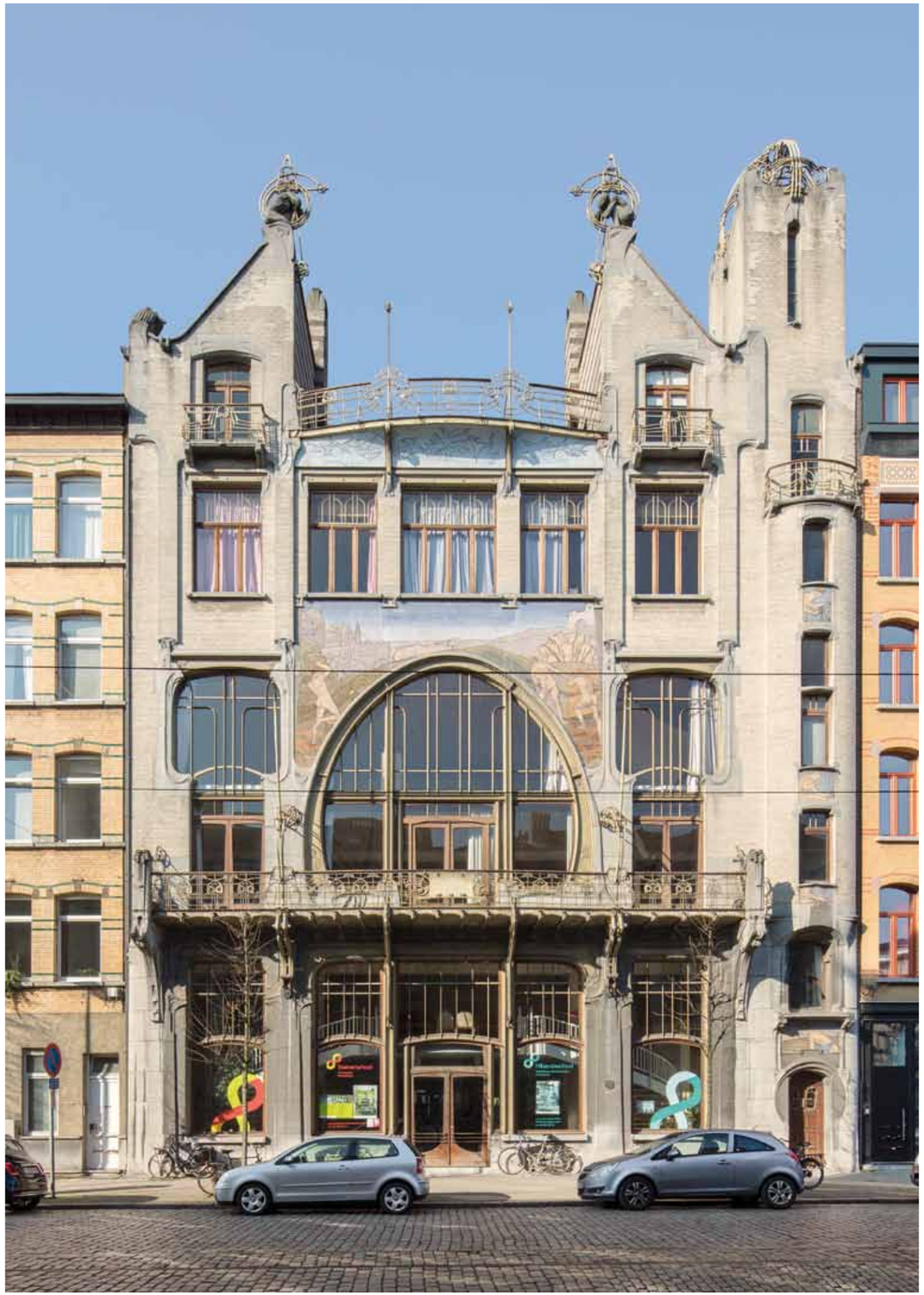

Volksstraat, Hiberniaschool, voormalig art nouveau volkshuis ‘Help u zelve’, 2016

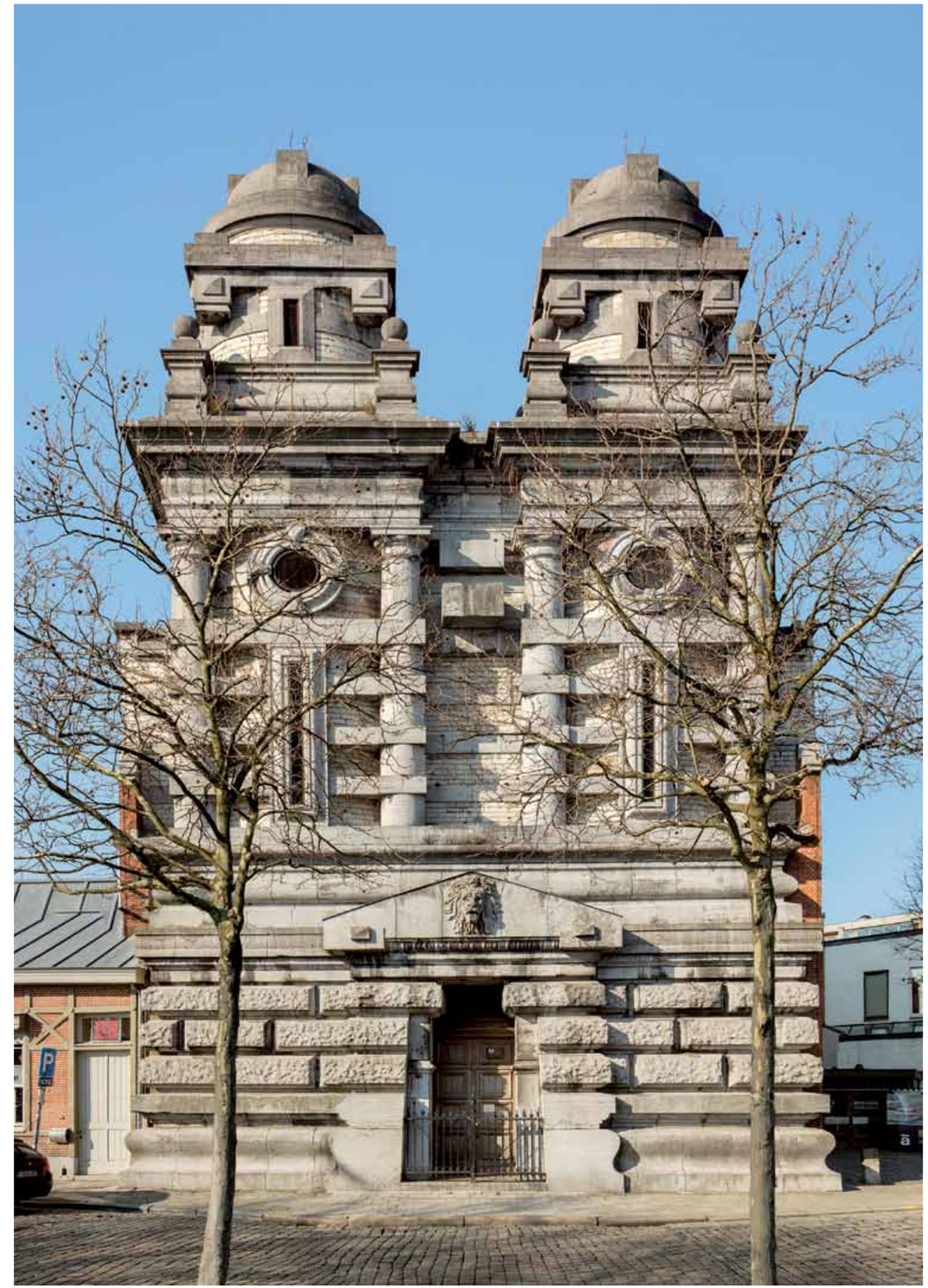

Waalsekaai, Zuiderpershuis, 2016

Leuvenstraat, Waalsekaai, M HKA, Museum van Hedendaagse Kunst, 2016

Cockerillkaai, 2016

Leopold de Waelplaats, Museumstraat, 2016

Leopold de Waelplaats, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 2013

Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, 2011

Nationalestraat, Kronenburgstraat, Instituut voor Tropische Geneeskunde, 2016

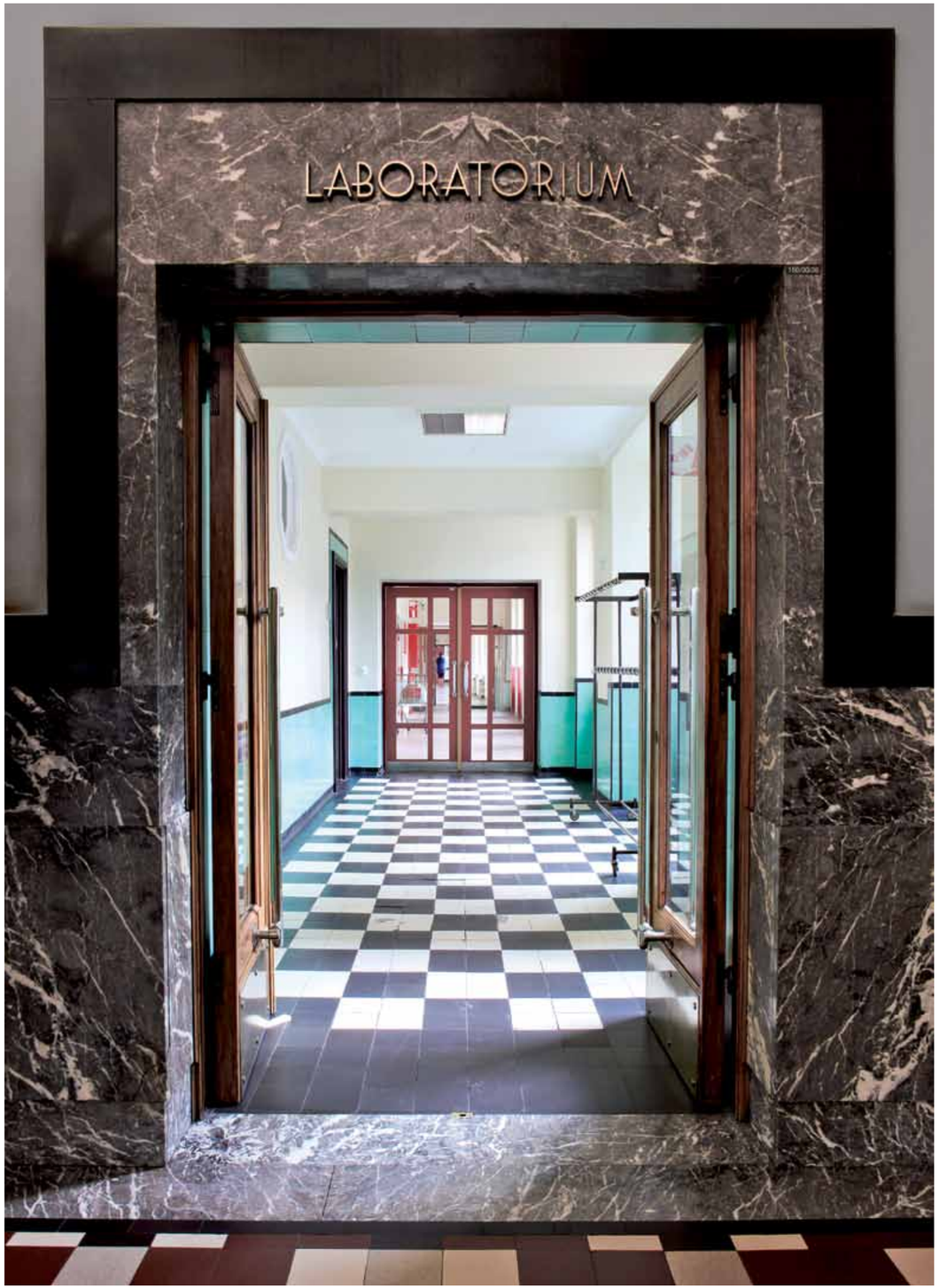

Instituut voor Tropische Geneeskunde, 2010

Kronenburgstraat, Instituut voor Tropische Geneeskunde, 2016

Instituut voor Tropische Geneeskunde, 2016

Amerikalei, Quinten Matsys, 2016

Bouwmeestersstraat, Hollandse Synagoge, 2015

Plaatsnijdersstraat, Schildersstraat, 2015

Jan Van Gentstraat, Emiel Banningstraat, 2016

SINT-ANDRIES

Vrijdagmarktstraat, Steenhouwersvest, Korte Riddersstraat, 2016

Nationalestraat, Kammenstraat, 2016

Nationalestraat, Drukkerijstraat, ModeNatie, 2016

Kloosterstraat, Oever, Steegsken

Kromme Elleboogstraat, 2016

Kloosterstraat, Mercator-Orteliushuis, archeologisch atelier, 2009

Sleutelstraat, 2016

Sleutelstraat, Kammenstraat, 2016

Bogaardestraat, Schoytestraat, 2016

Korte Riddersstraat, 2016

Sint-Andriesstraat, Sint-Andrieskerk, 2016

Augustijnenstraat, Sint-Andrieskerk, 2016

Sint-Andrieskerk, 2016

Sint-Andrieskerk, 2016

Begijnenstraat, Gevangenis van Antwerpen, 2016

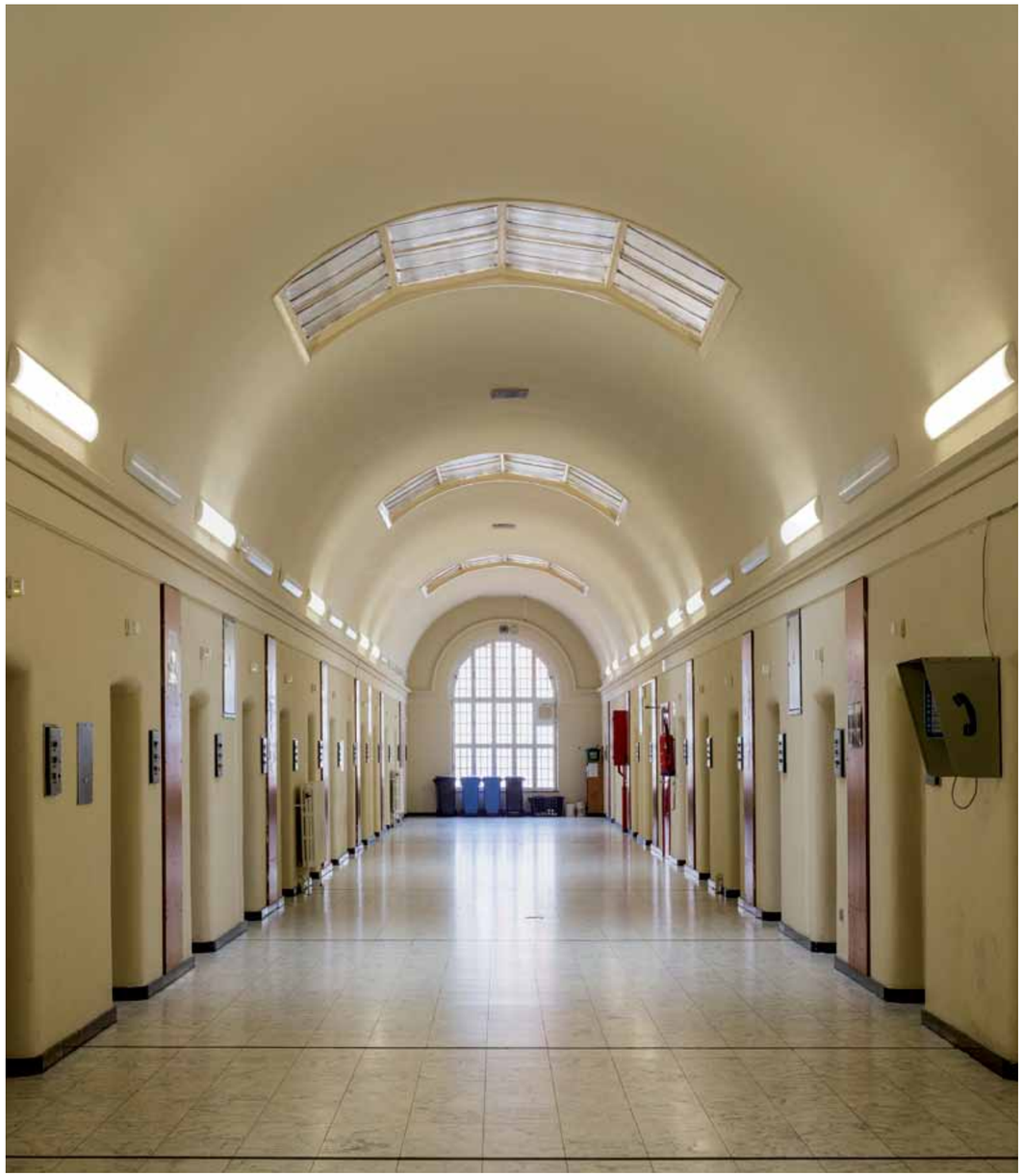

Begijnenstraat, Gevangenis van Antwerpen, 2016

Begijnenstraat, Gevangenis van Antwerpen, 2016

HISTORISCH CENTRUM

Grote Markt, Brabo, 2015

Groenplaats, 2016

Groenplaats, Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, 2016

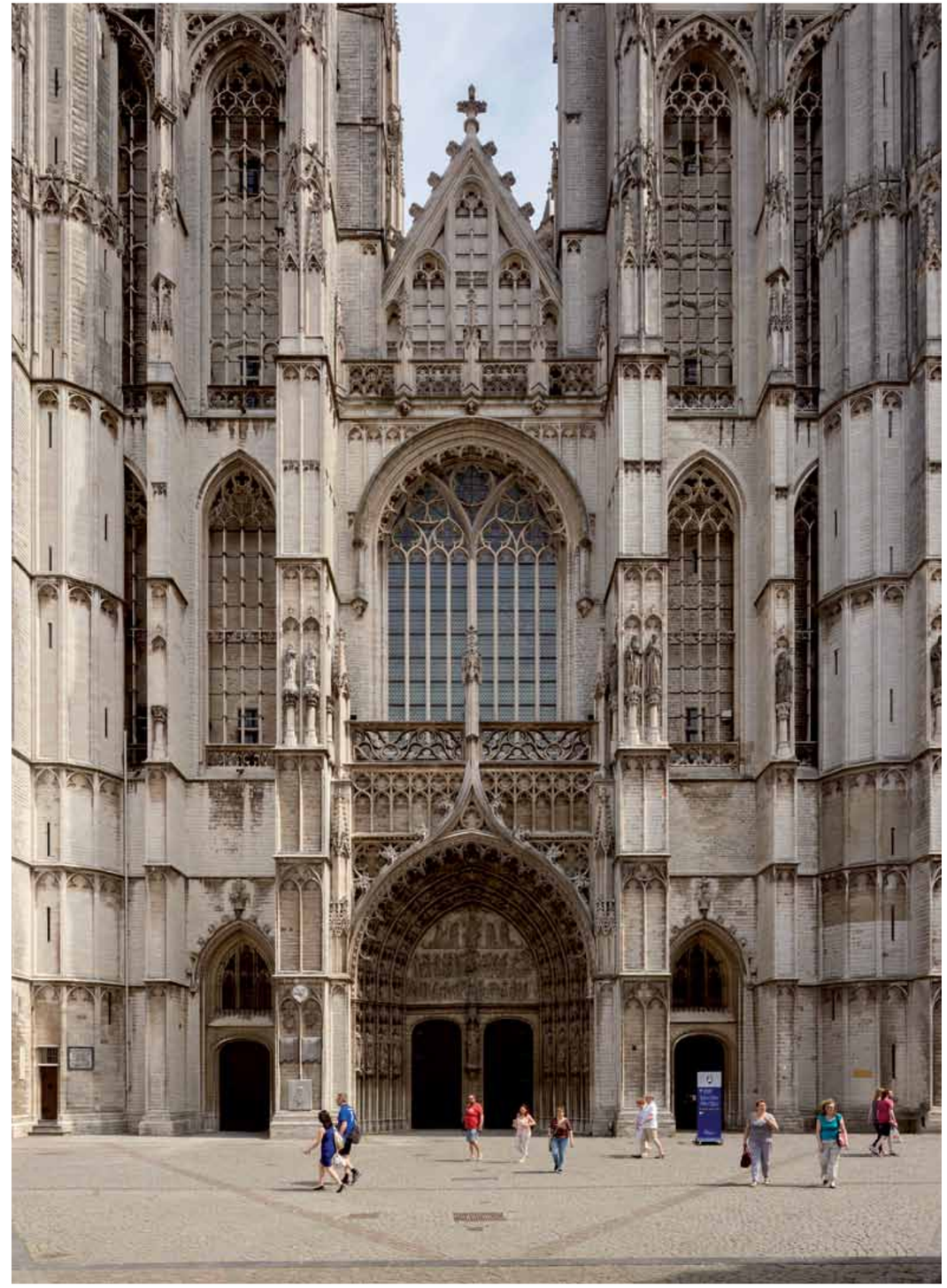

Handschoenmarkt, Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, 2016

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, 2015

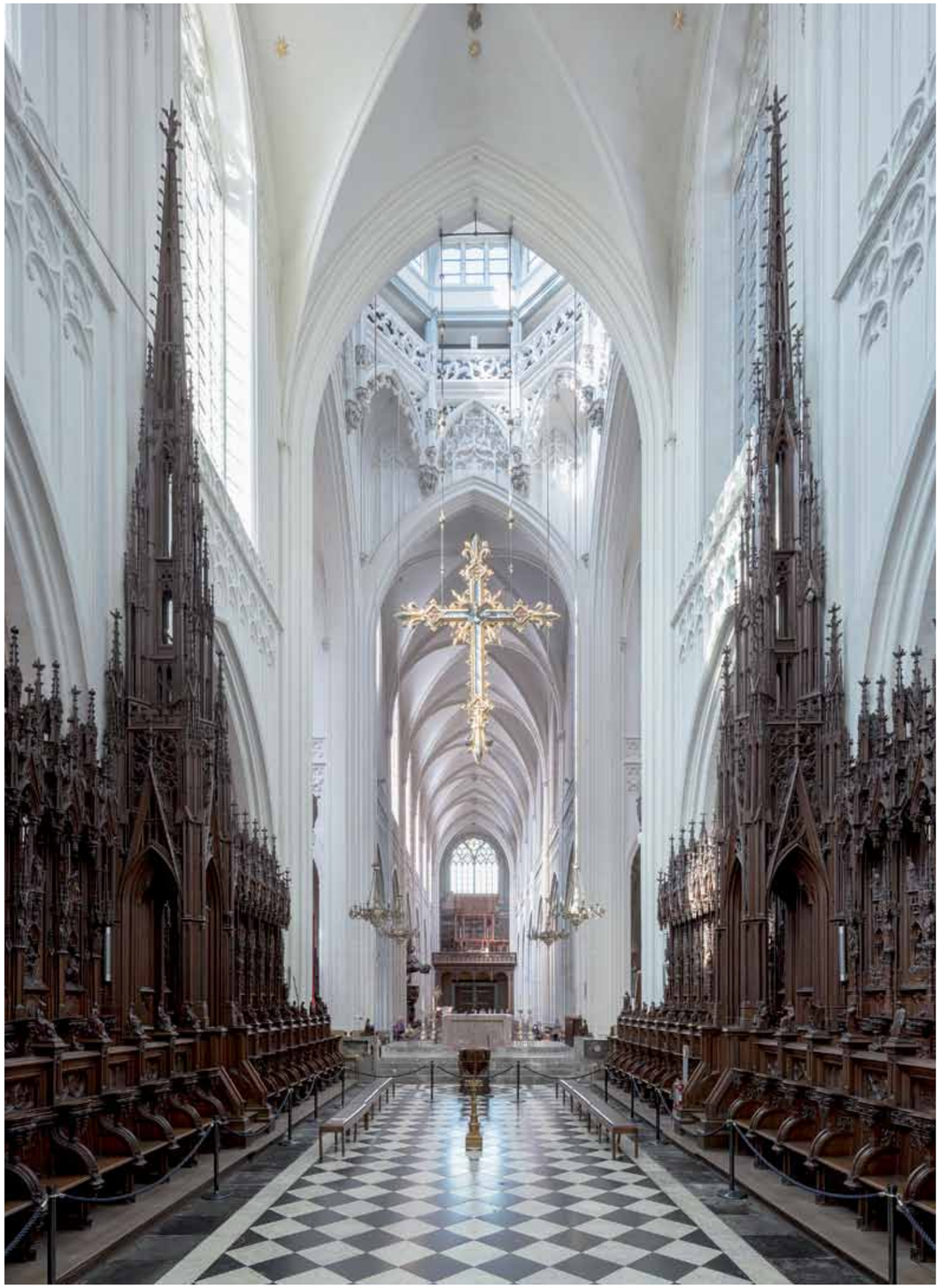

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, 2015

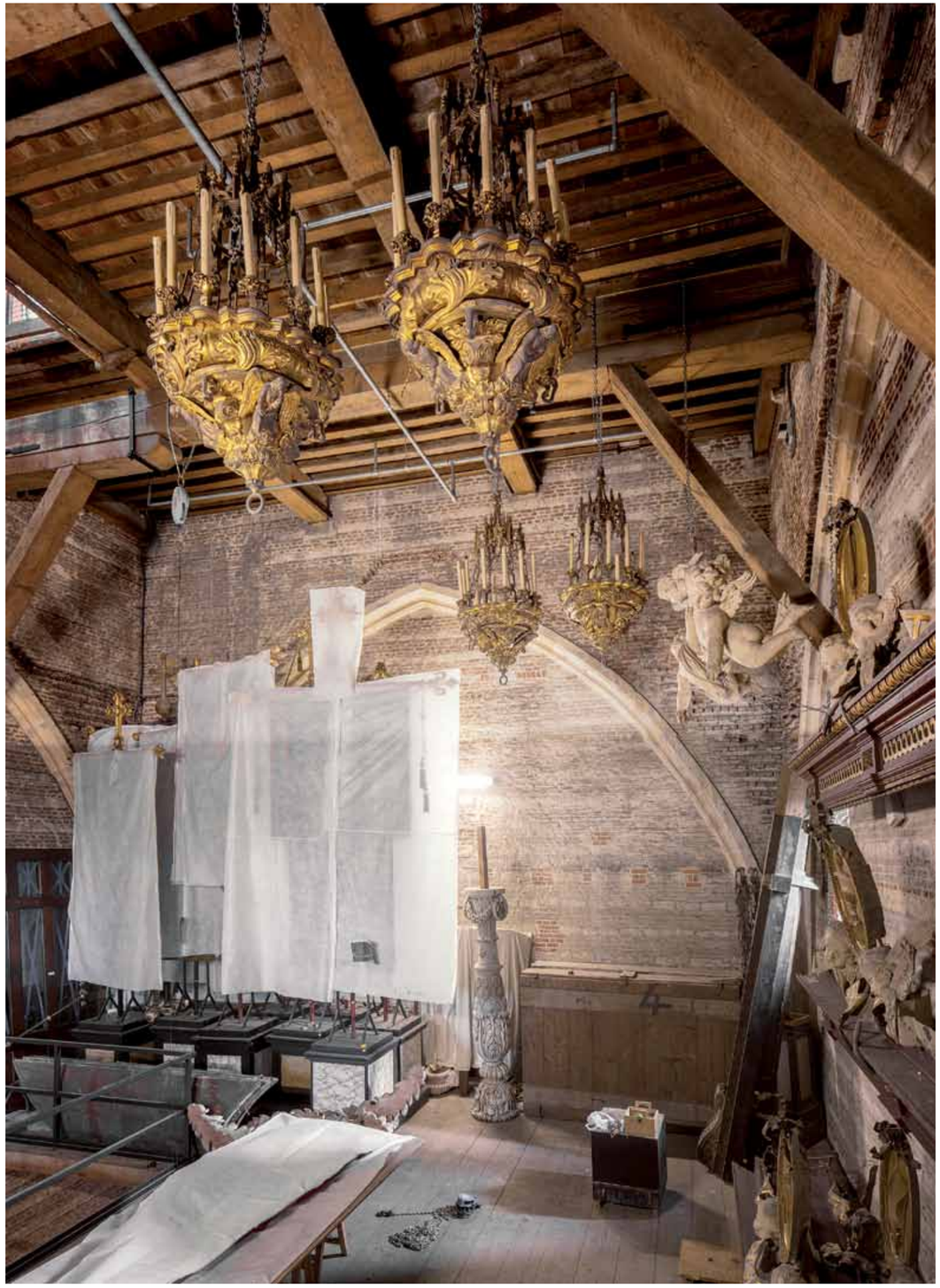

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, toreninterieur, 2016

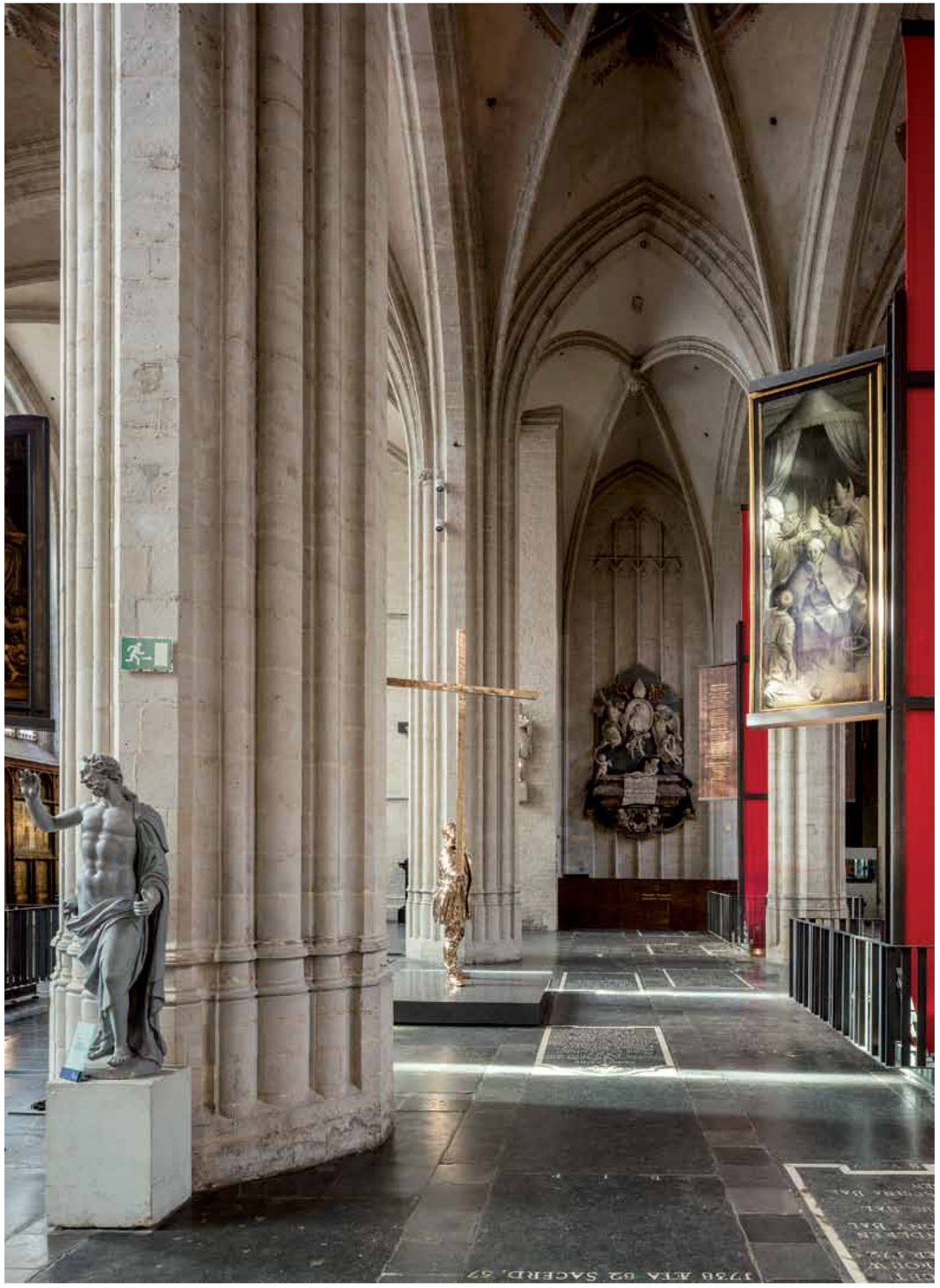

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal , 2016

Handschoenmarkt, 2016

Grote Markt, Stadhuis, 2016

Grote Markt, Kaasrui, 2015

Grote Markt, Stadhuis, 2016

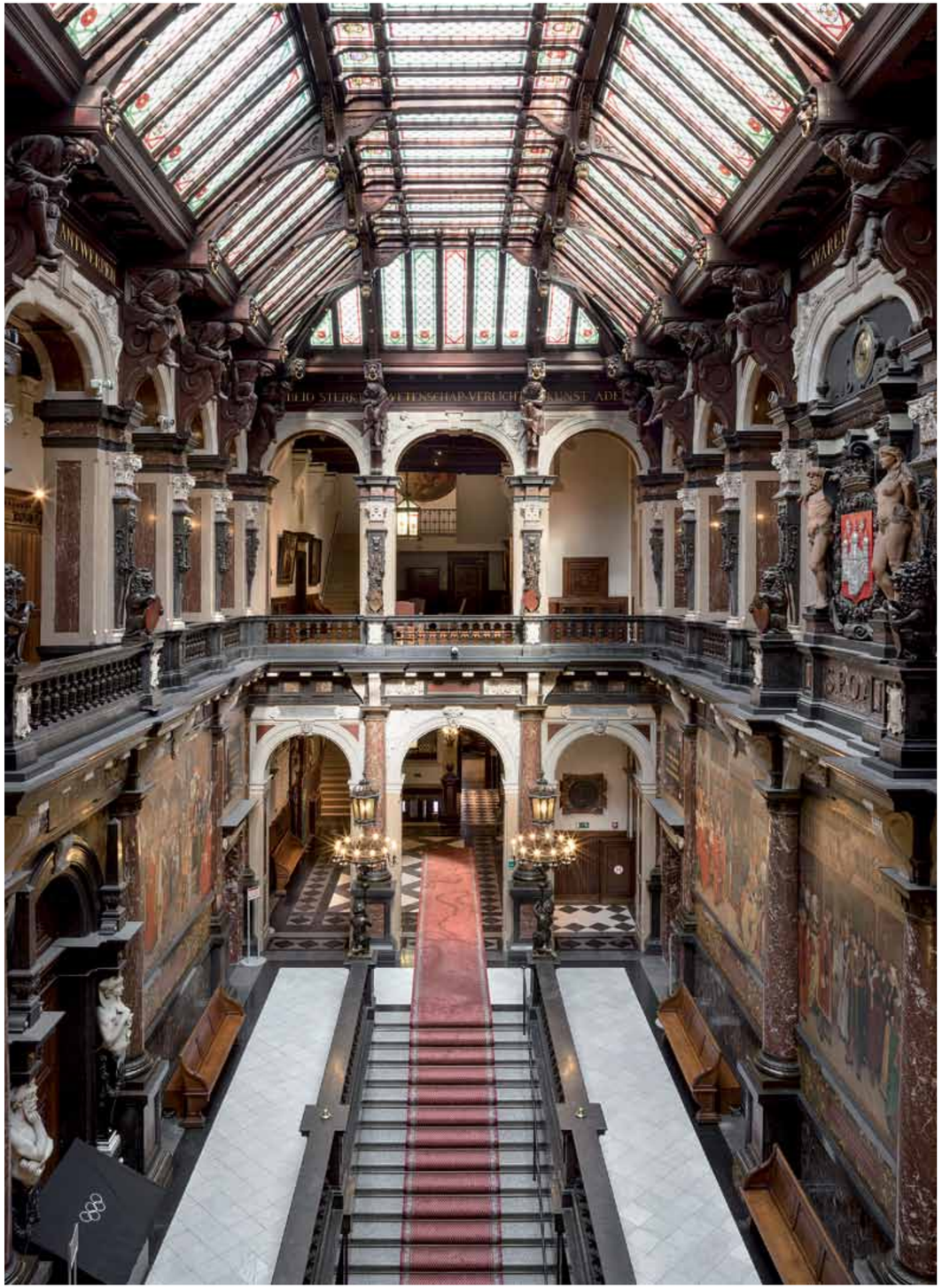

Stadhuis, 2015

Lijnwaadmarkt, 2016

Vlaeykensgang, 2015

Jezuïetenrui

Zilversmidstraat, Gildekamersstraat, Stadhuis, 2016

Gildekamersstraat, Zilversmidstraat, 2016

Zirkstraat, Vleeshouwersstraat, 2015

Repenstraat, Vleeshouwersstraat, Vleeshuis, 2016

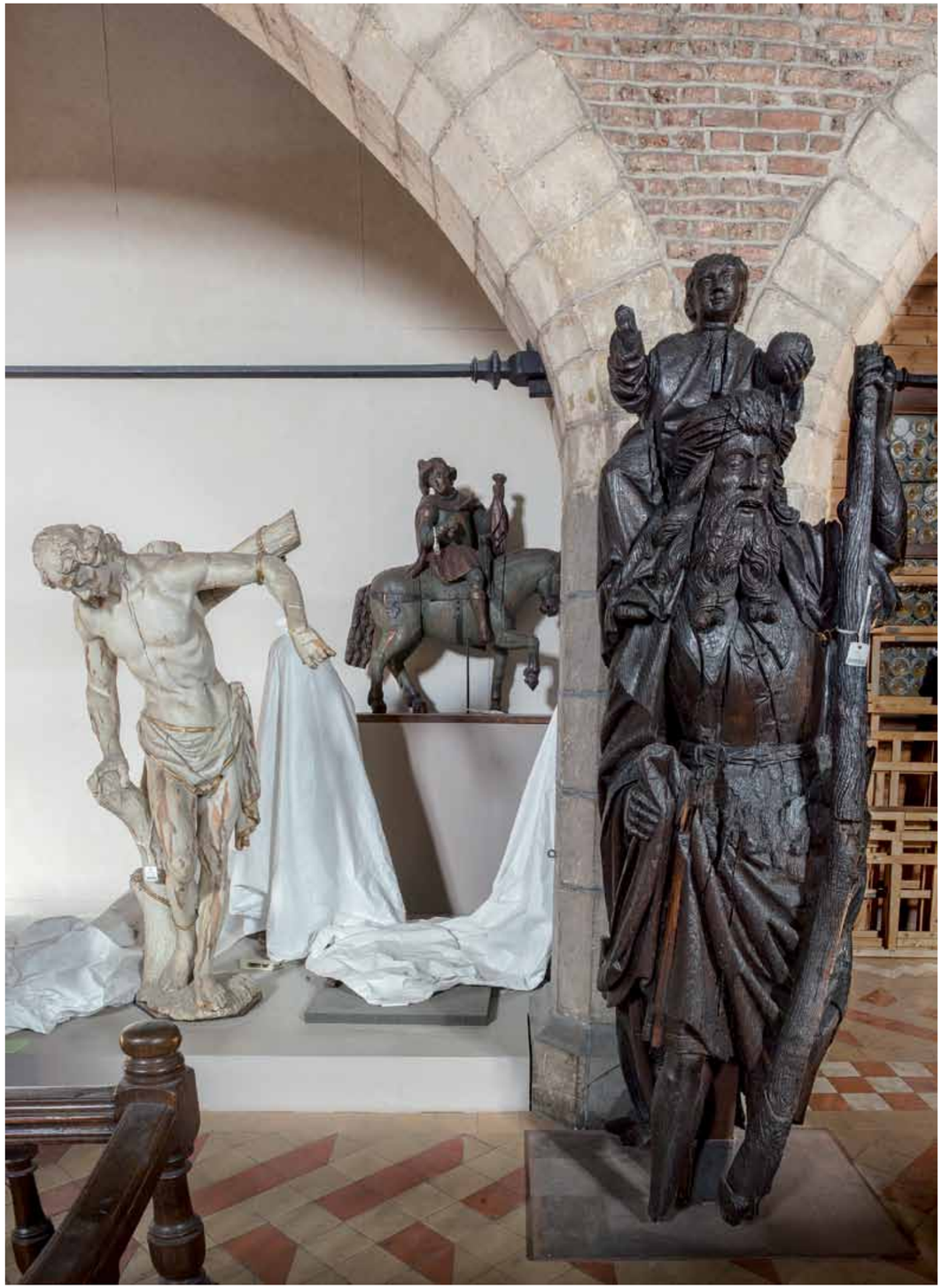

Vleeshuis, 2016

Vleeshuis, 2016

Repenstraat, Poesjenellenkelder, 2006

Vleeshouwersstraat, Burchtgracht, Vleeshuis, 2015

Ernest Van Dijckkaai, Jordaenskaai, Vleeshuisstraat, 2016

Ernest Van Dijckkaai, Het Steen, 2015

Suikerrui, Hansahuis, 2015

Oude Koornmarkt, 2016

Oude Koornmarkt, Hoogstraat, 2015

Hoogstraat, Sint-Julianus Gasthuis, Kunstgalerij De Zwarte Panter, 2016

Hoogstraat, Huis den Peerboom, Boekenmarkt De Markies, 2016

Museum Plantin-Moretus, 2015

Museum Plantin-Moretus, 2015

Hofstraat, Huis Den Rhyn, 2015

Hofstraat, Huis Den Rhyn, 2015

Oude Beurs, Huis Den Wolsack, De Hofkamer, 2016

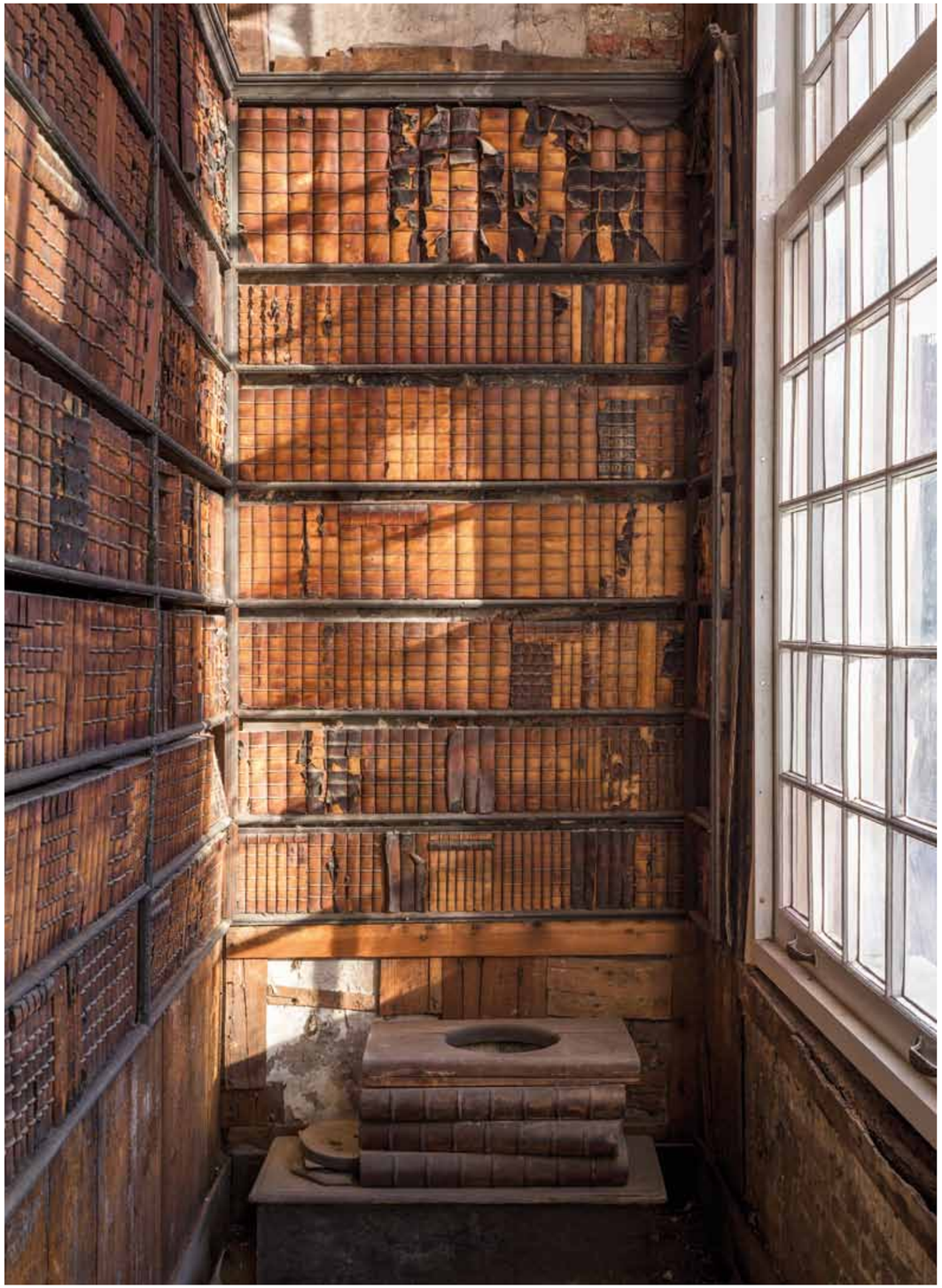

Huis Den Wolsack, De Hofkamer, boekentoilet, 2016

Huis Den Wolsack, De Hofkamer, 2016

Hendrik Conscienceplein, St.-Carolus Borromeuskerk, 2012

Wijngaardstraat, Leeuw van Vlaanderenstraat, Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, 2012

Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, Nottebohmzaal, 2015

Sint-Paulusstraat, Engelse Beurs, Pottenbrug, 2015

Stoelstraat, 2016

Lange Koepoortstraat, Zwartzustersstraat, 2015

Jordaenskaai, 2015

Wandelterras Zuid, Schelde, 2015

Ernest Van Dijckkaai, Sint-Jansvliet, Sint-Annatunnel, 2016

Sint-Annatunnel, 2016

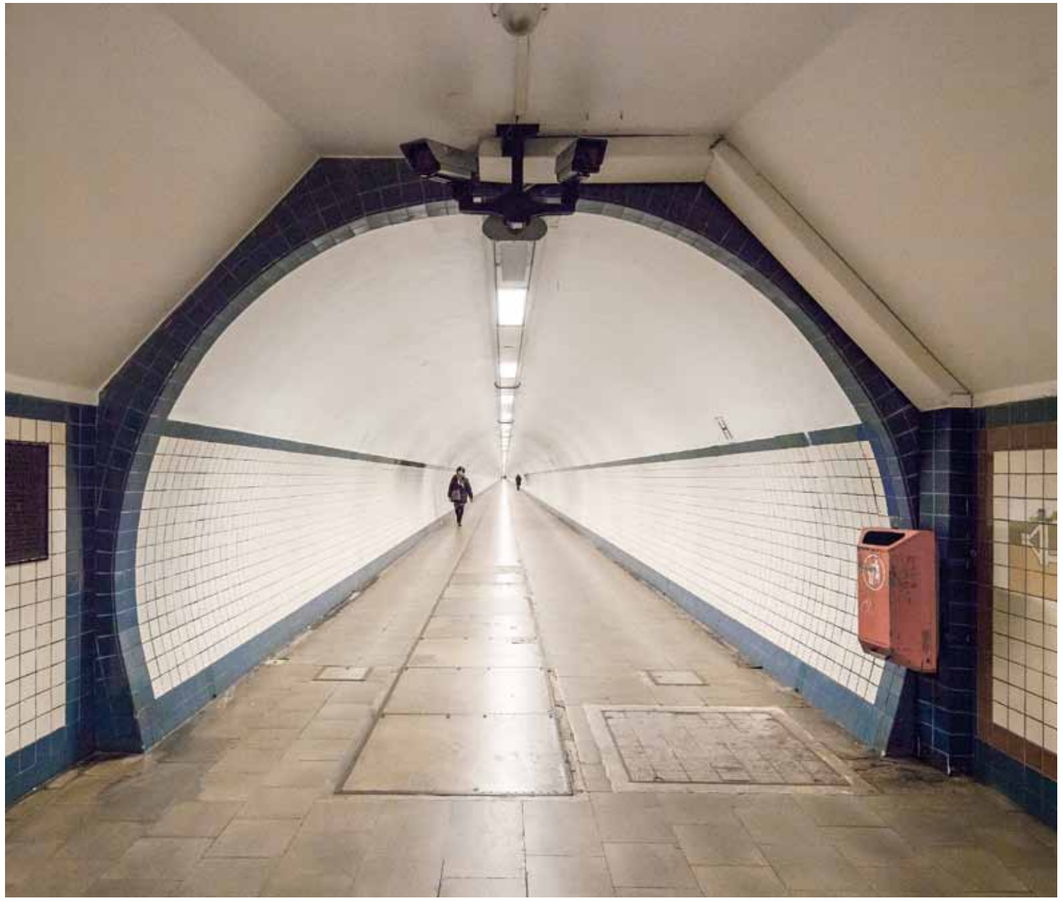

Sint-Annatunnel, 2011

Rede, 2015

Rede, 2016

UNIVERSITEITSBUURT

Sint-Jacobsmarkt, Sint-Jacobsstraat, 2016

Lange Nieuwstraat, De Grooten Robijn, Banque d'Anvers, 2016

Lange Nieuwstraat, Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs, 2015

Lange Nieuwstraat, Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs, 2015

Lange Nieuwstraat, Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs, Godshuisjes, 2015

Sint-Jacobsstraat, Sint-Jacobskerk

Sint-Jacobskerk, 2016

Sint-Jacobskerk, 2016

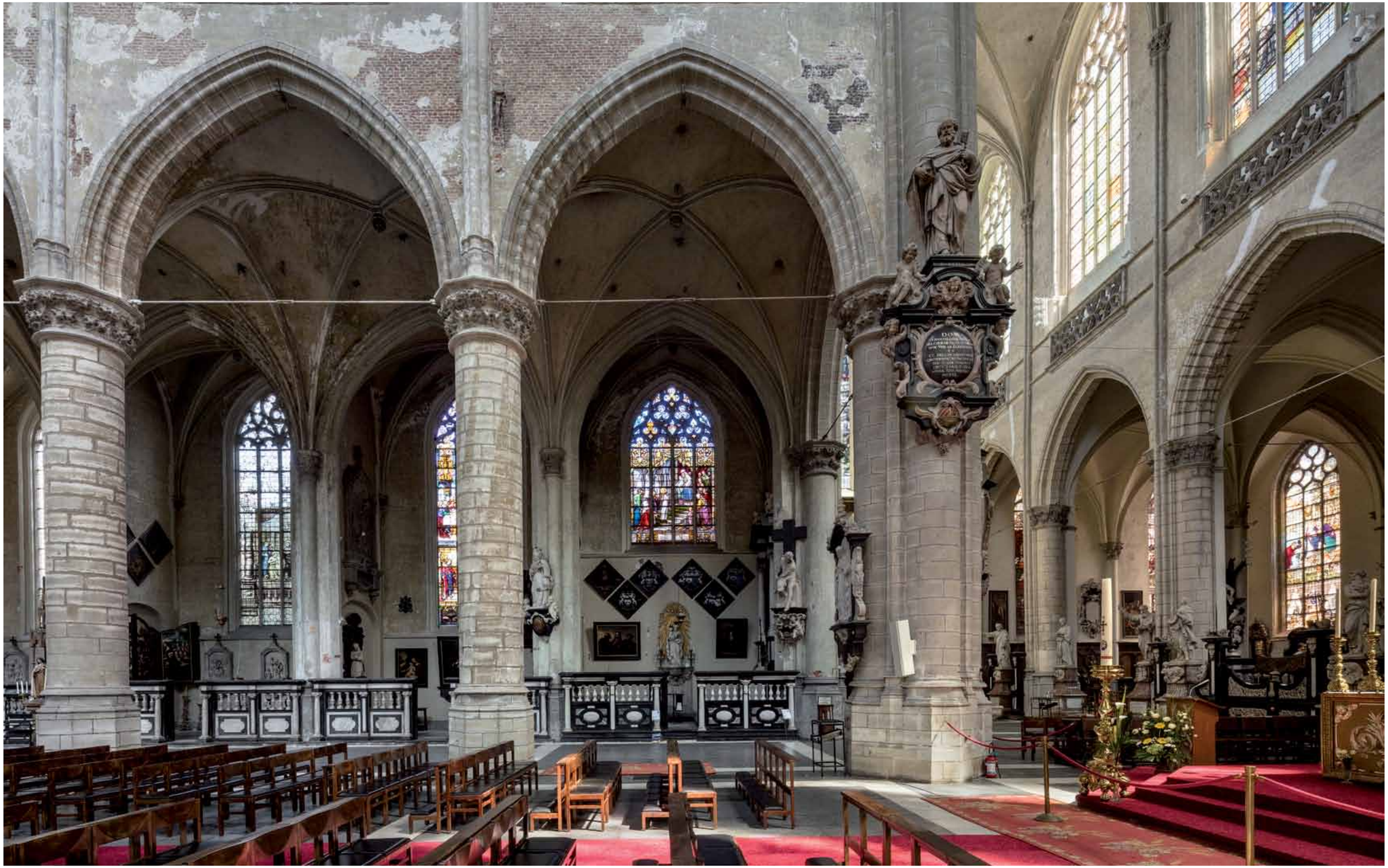

Sint-Jacobskerk, 2016

Ossenmarkt, 2016

Rodestraat, Begijnhof, 2016

Rodestraat, Begijnhof, 2015

Prinsstraat, Hof Van Liere, Universiteit Antwerpen, 2015

Prinsstraat, Hof Van Liere, Universiteit Antwerpen, 2016

Korte Sint-Annastraat, klooster Grauwzusters, Universiteit Antwerpen, 2016

Keizerstraat, Hotel Delbeke, 2016

Keizerstraat, Rockoxhuis, 2016

Keizerstraat, Rockoxhuis, 2015

Keizerstraat, Sint-Anna- of Keizerskapel, 2016

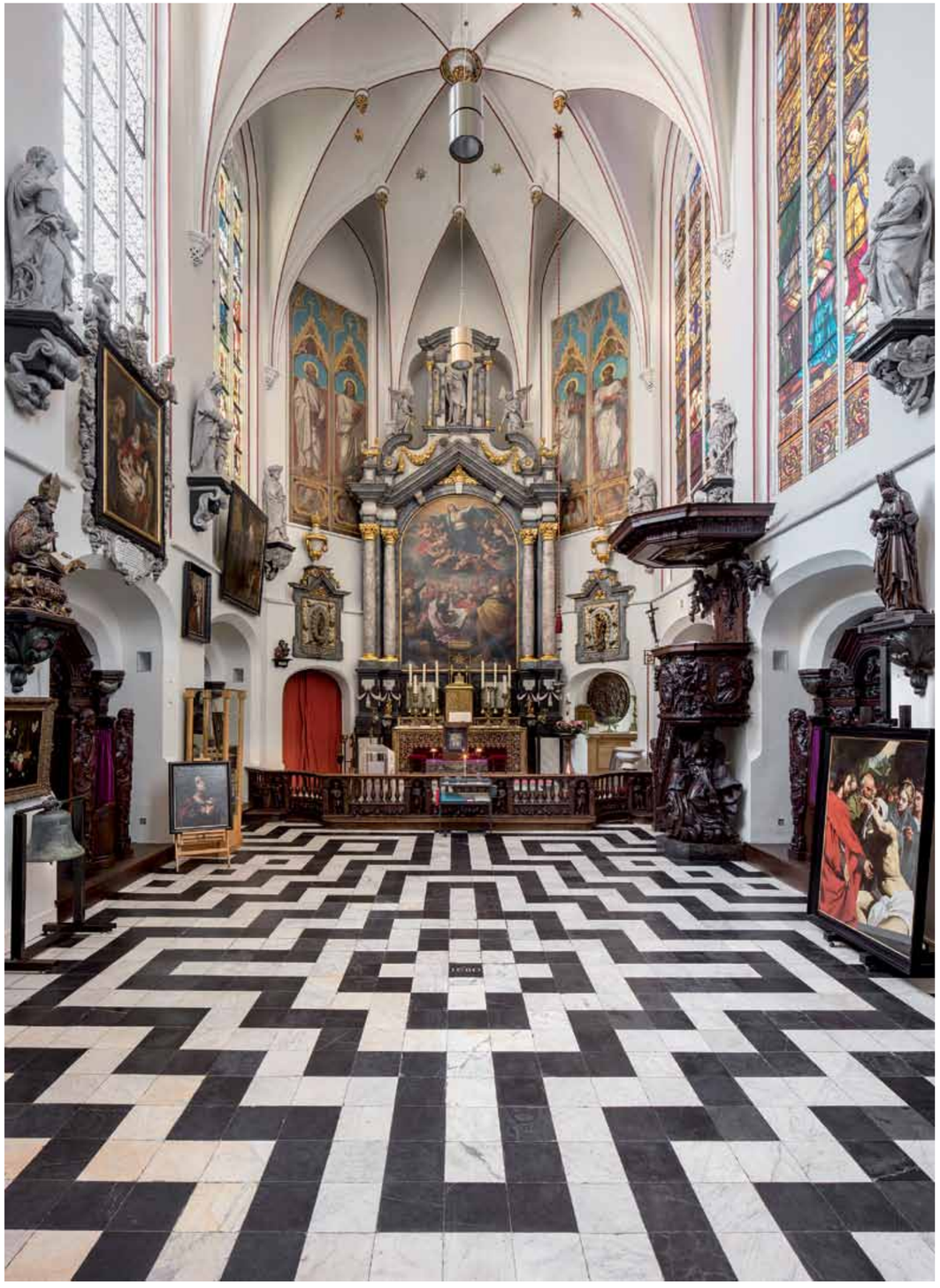

Keizerstraat, Sint-Anna- of Keizerskapel, 2016

Mutsaardstraat, Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, 2015

Mutsaardstraat, Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, 2016

Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, 2016

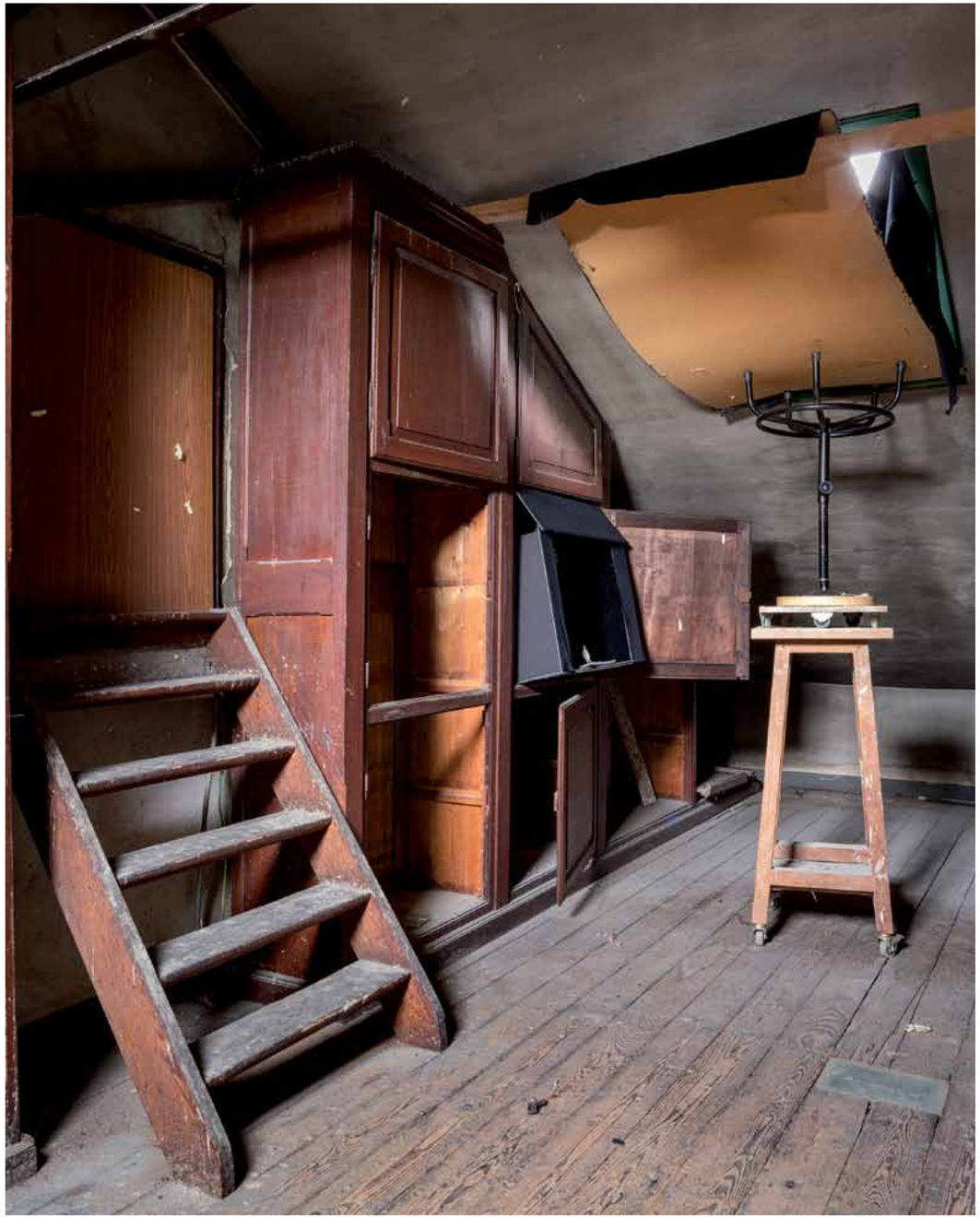

Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, 2016

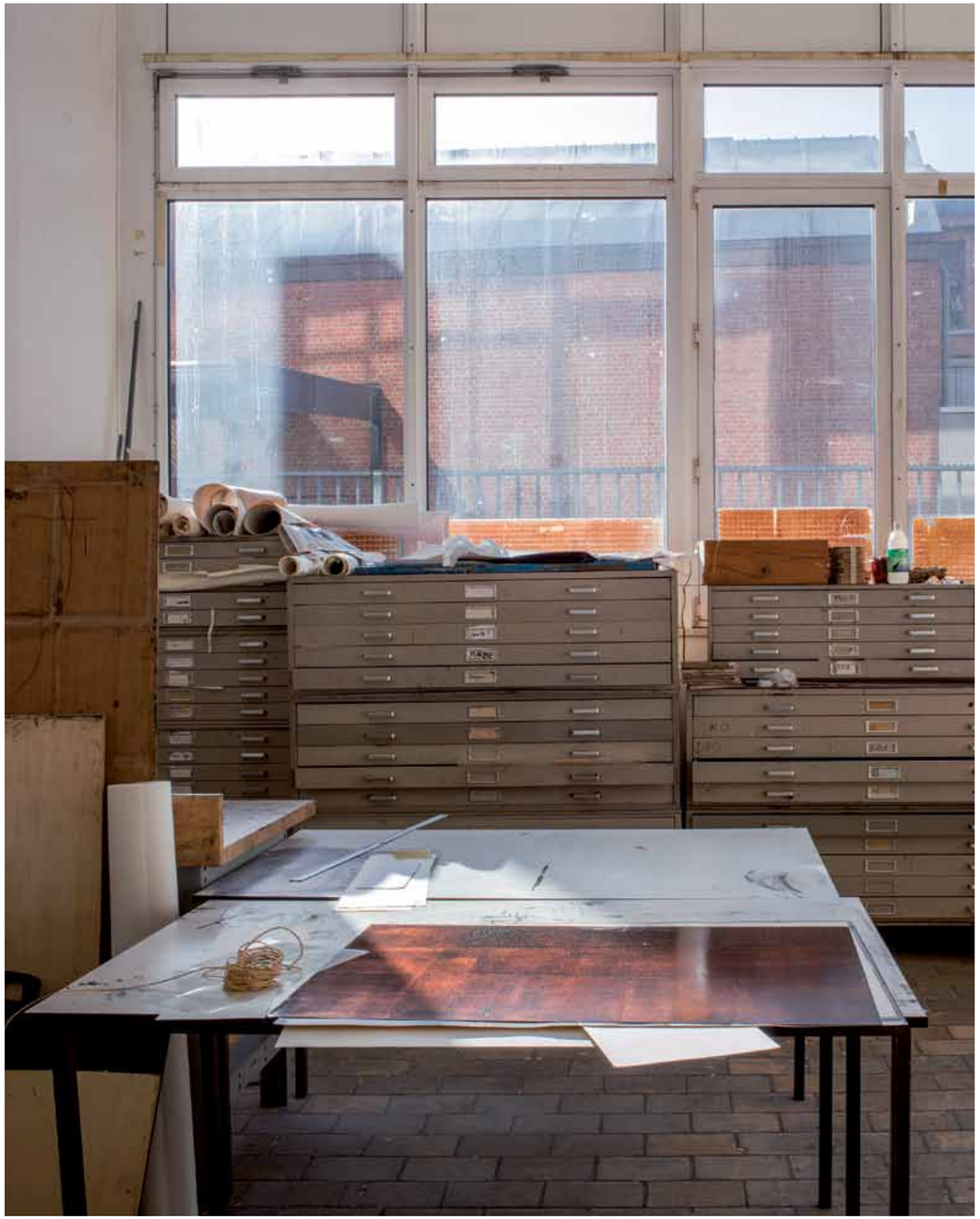

Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, 2016

Stadswaag, Raapstraat, 2016

Paardenmarkt, Universiteit Antwerpen, voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool, 2016

Paardenmarkt, zolder voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool, 2016

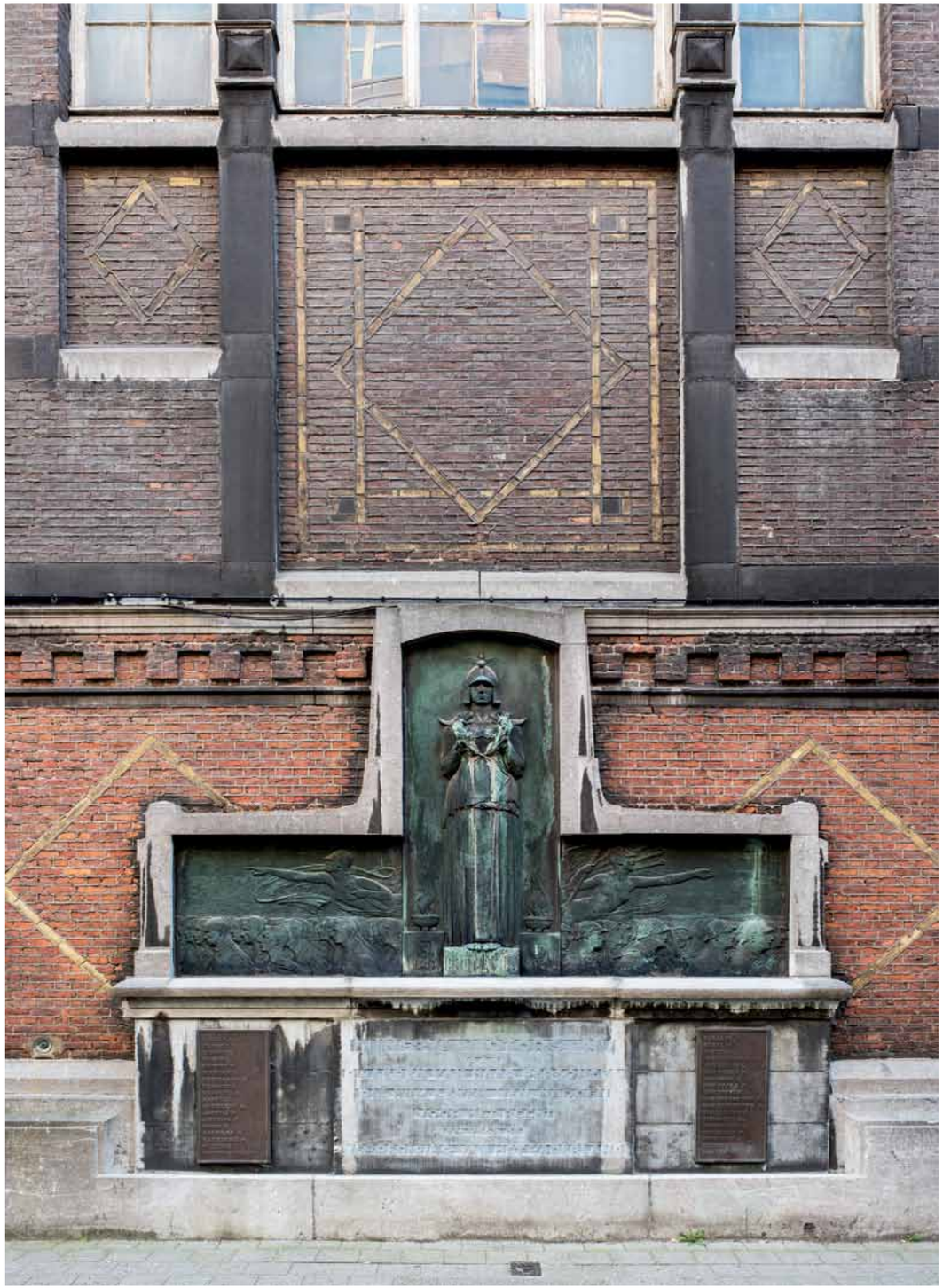

Rodestraat, voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool, herdenkingsmonument Minerva Motors, 2015

Rodestraat, voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool, 2015

Falconrui, Godshuis Cornelis Lantschot, 2016

Falconrui, Godshuis Cornelis Lantschot, 2016

Falconrui, Boterhamstraat, 2015

Oude Leeuwenrui, Hessenplein, 2013

Hessenstraatje, Hessenhuis, 2015

Hessenplein, Hessenhuis, 2015

SCHIPPERSKWARTIER

Sint-Pauluskerk, Calvarieberg, 2015

Veemarkt, Sint-Pauluskerk, 2016

Sint-Pauluskerk, 2015

Veemarkt, Zwartzustersstraat, Sint-Pauluskerk, 2016

Sint-Pauluskerk, Calvarieberg, 2015

Sint-Pauluskerk, Calvarieberg, 2015

Sint-Pauluskerk, Calvarieberg, 2015

Sint-Pauluskerk, ruïne dominicanenklooster, 2015

Sint-Paulusstraat, 2015

Keistraat, ruien, straat onder Stadsmagazijn, 2015

Nosestraat, Sint-Pauluskerk, Rossaert, 2015

Huikstraat, 2015

Koolkaai, Grote Kraaiwijk, 2015

Kleine Kraaiwijk, Nosestraat, 2015

Oudemansstraat, 2015

Schippersstraat, 2015

Verversrui, Falconplein, 2015

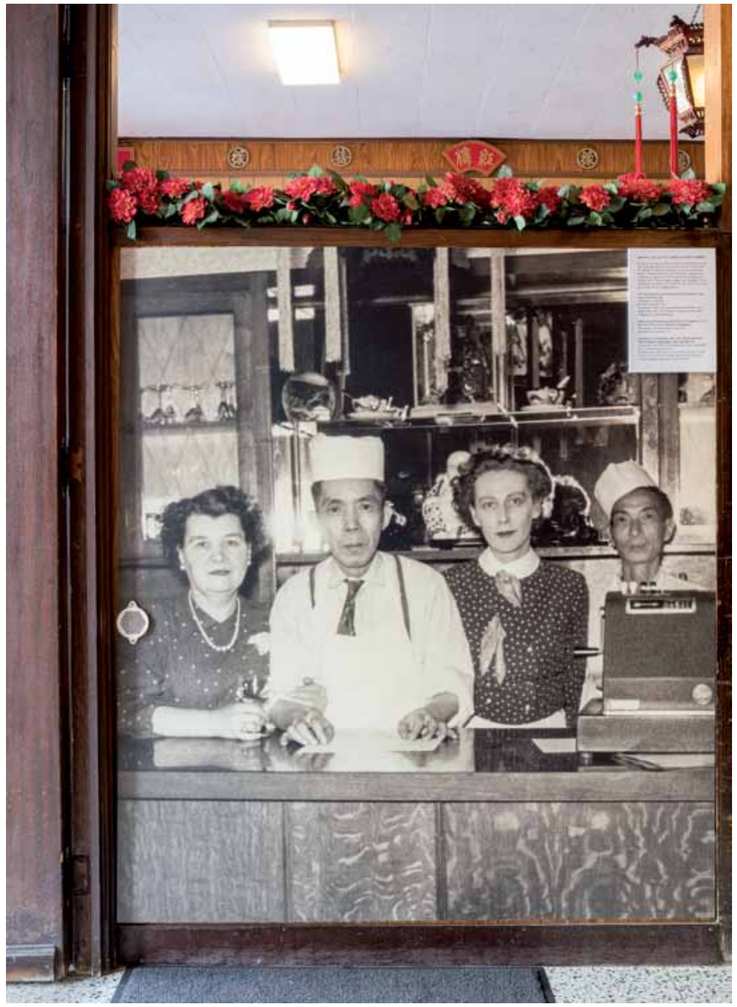

Verversrui, Chinees restaurant Wah Kel, 2015

Verversrui, Chinees restaurant Wah Kel, 2015

Schipperskwartier, 2015

Orteliuskaai, 2016

Orteliuskaai, Noorderterras, Schelde, 2015

EILANDJE

Kattendijkdok, 2010

Orteliuskaai, 2010

Rijnkaai, 2010

Kattendijk-Westkaai, Montevideoloodsen, 2013

Kattendijkbrug, 2015

Rijnkaai, Red Star Line Museum, 2015

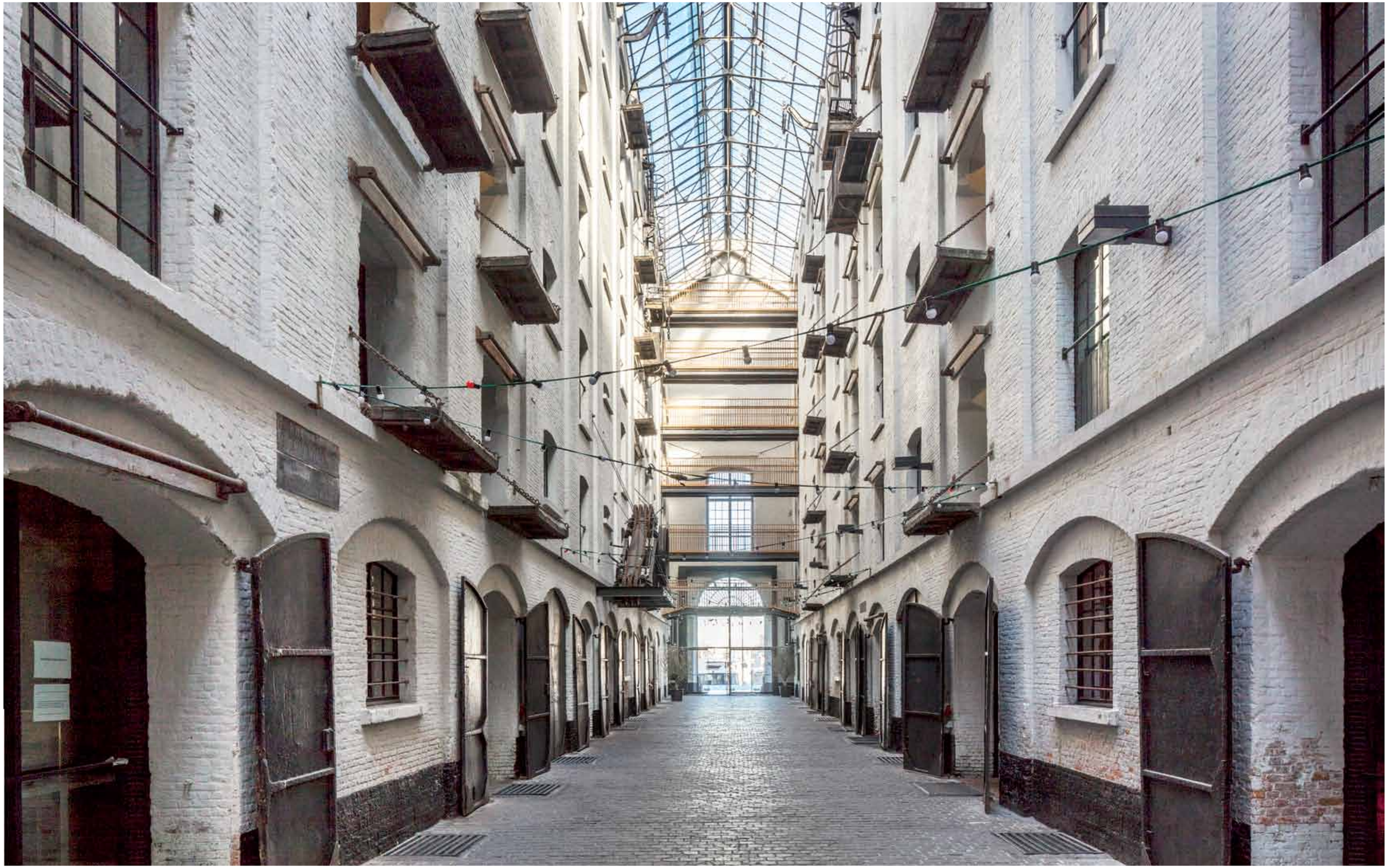

Brouwersvliet, Felix Pakhuis, 2016

Adriaan Brouwerstraat, Brouwershuis, 2016

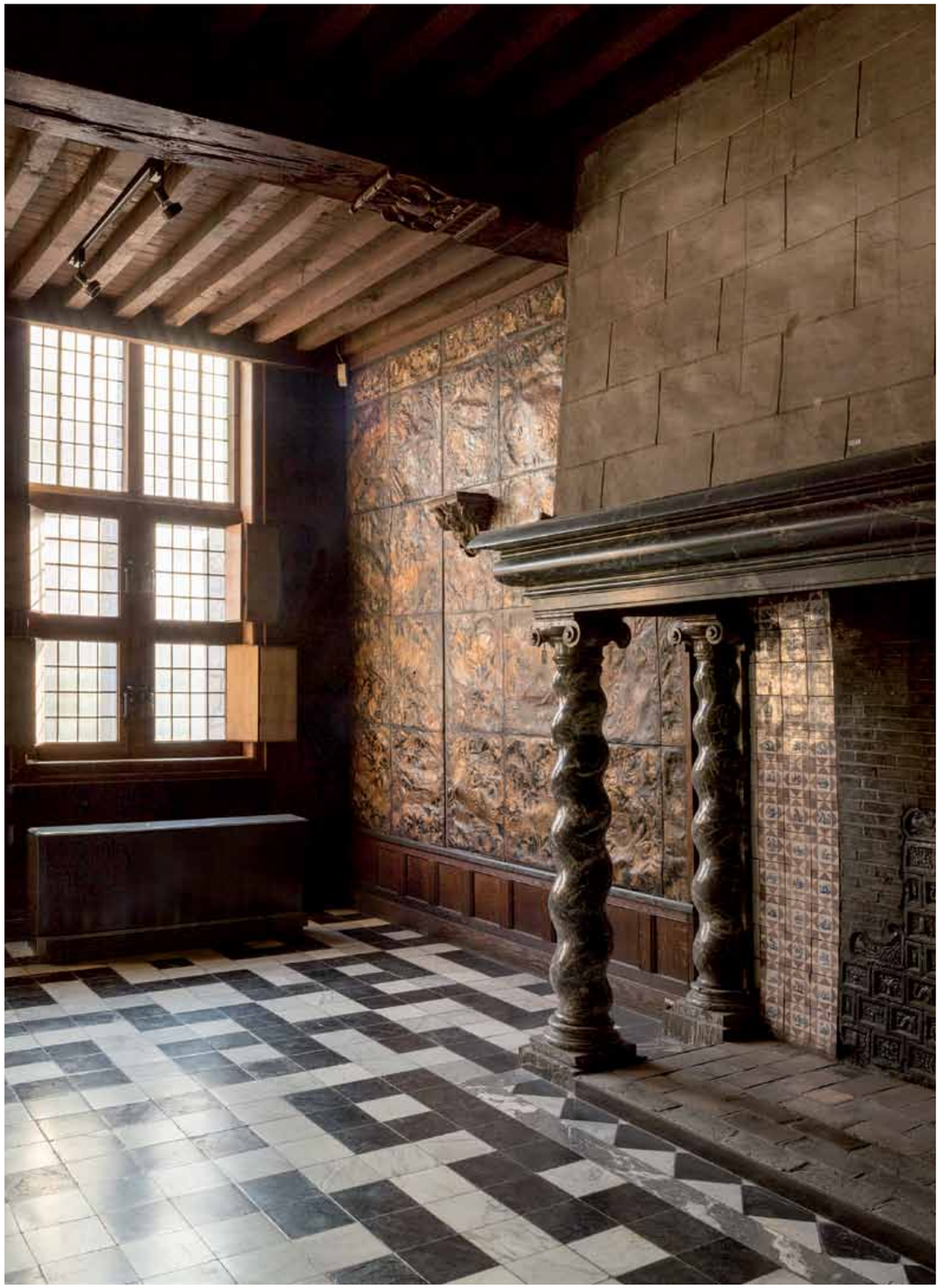

Brouwershuis, 2016

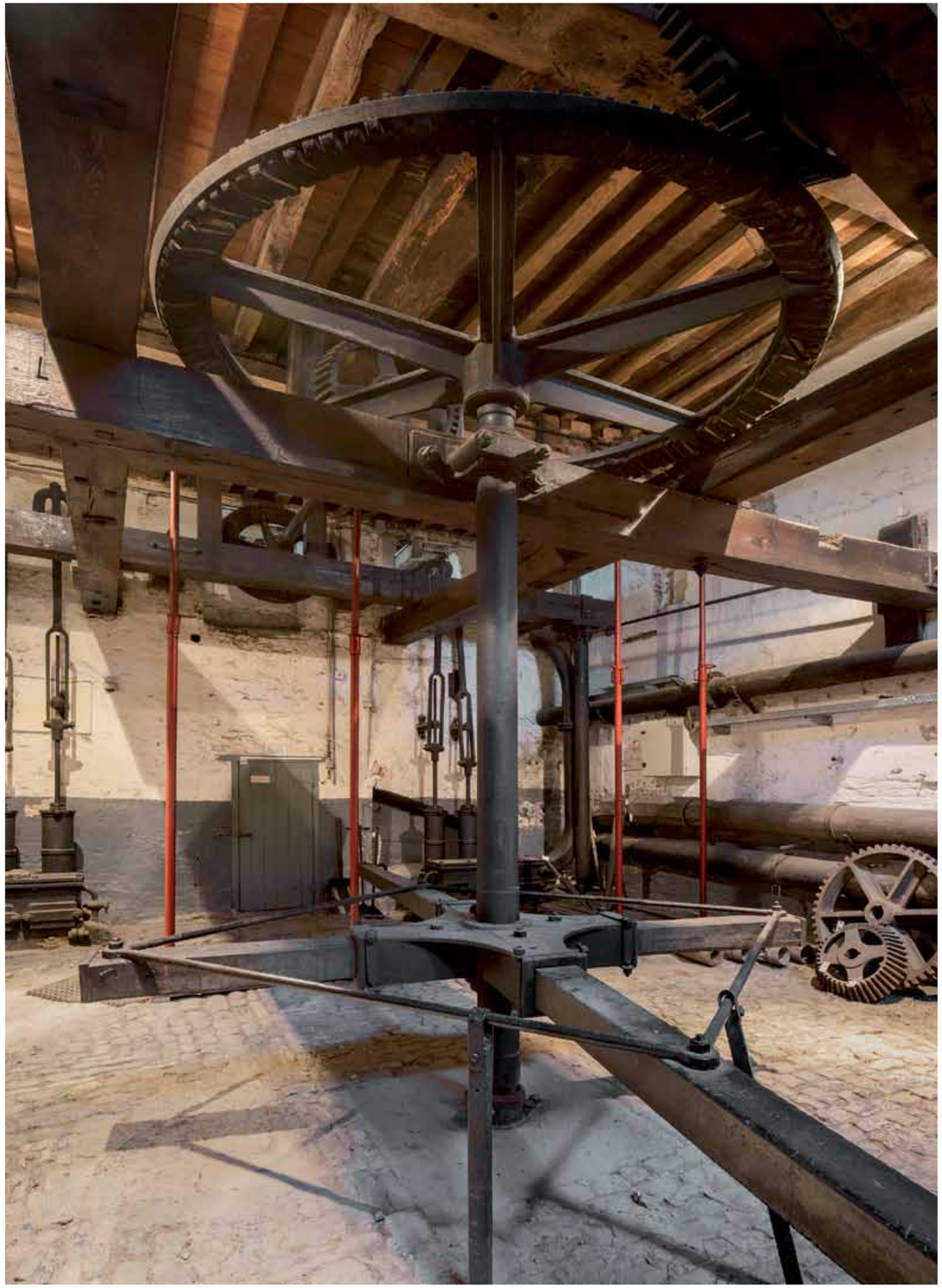

Brouwershuis, 2016

Brouwershuis, 2016

Rijnkaai, Schelde, 2012

Bonapartedok, MAS, 2015

Sluisstraat, Kattendijkdok, 2012

Mexicobrug, 2016

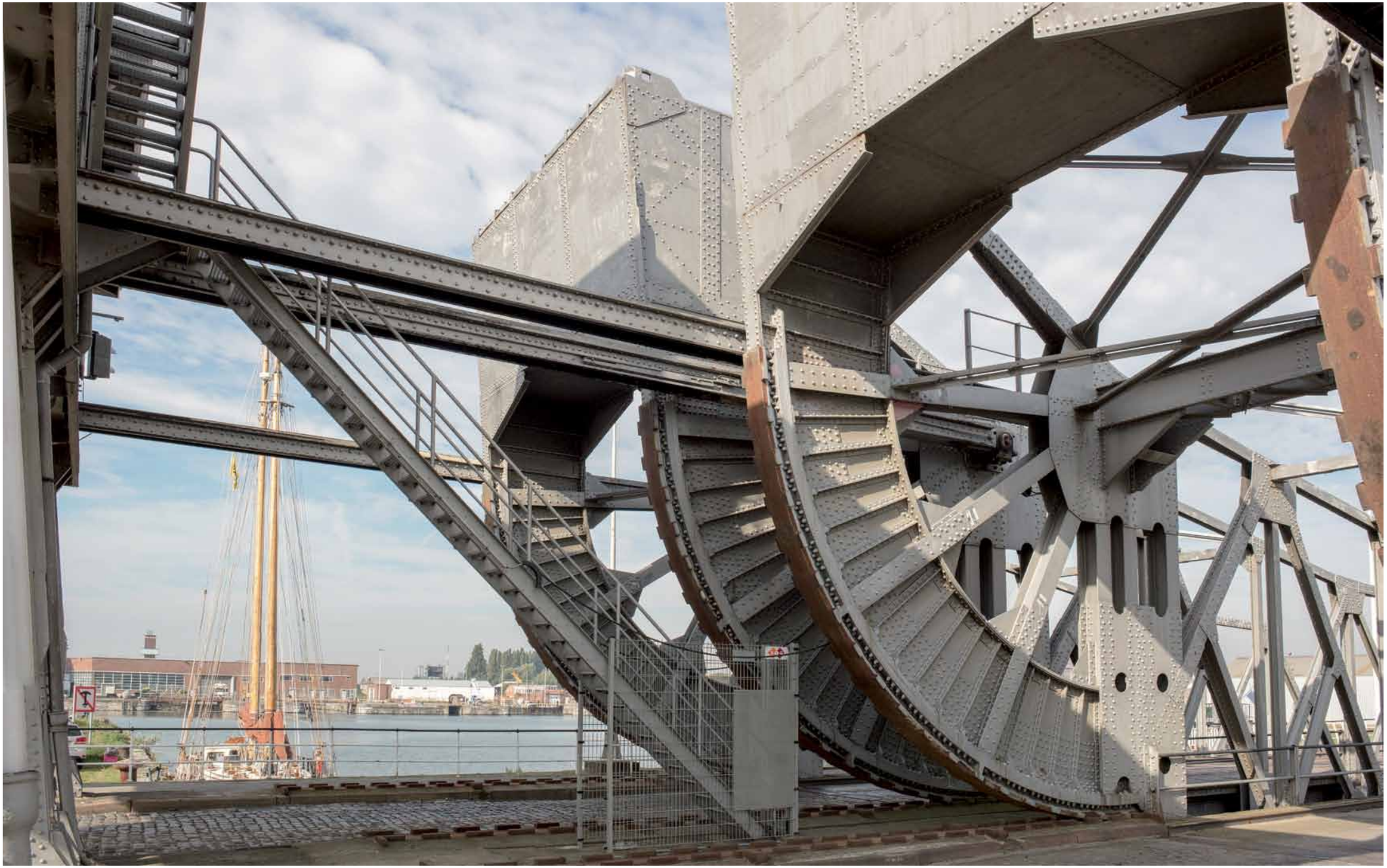

Mexicobrug, 2016

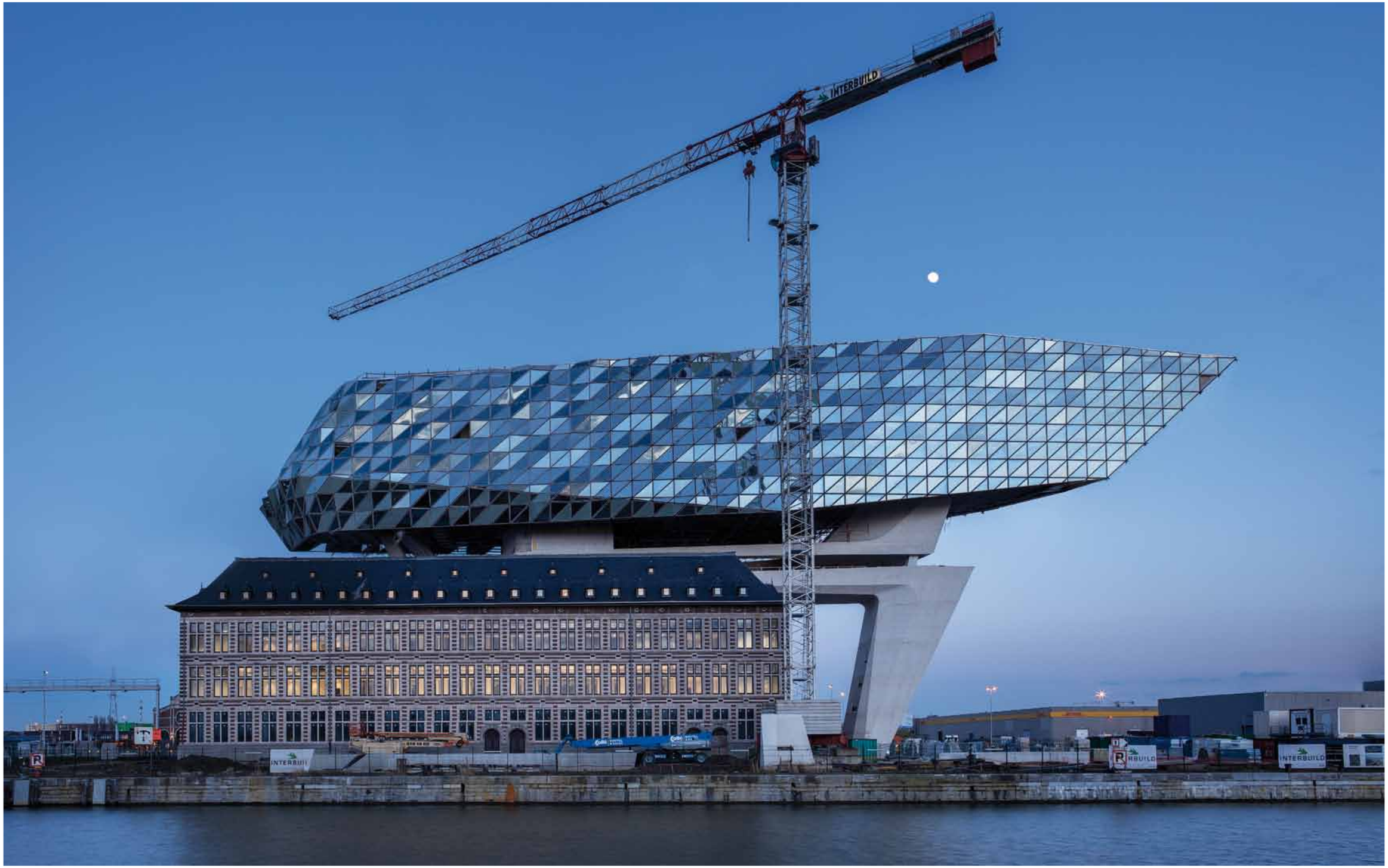

Kattendijkdok, Havenhuis, 2016

Noordkasteel Zuid, Schelde, 2015

Bonapartedok, Tavernierkaai, Schelde, Loodswezen, 2015

REGISTER

A
Adriaan Brouwerstraat 314 - 315
Amerikalei 110
Archeologisch atelier 122 - 123
Art nouveau volkshuis 'Help u zelve' 92
Astridplein 14 - 15
Augustijnenstraat 129

B
Bank BNP Paribas Fortis 40
Banque d'Anvers 216
Begijnenstraat 134 - 135
136 - 137
Begijnhof 230 - 231
232
Beurs voor Diamanthandel 22
24 - 25
Boekenmarkt De Markies 181
Boekentoilet 189
Boerentoren 47
Bogaardestraat 126
Bonapartedok 320 - 321
330 - 331
Boterhamstraat 260 - 261
Bourlaschouwburg 52, 54 - 55
56 - 57
Bouwmeestersstraat 111
Brabo 138 - 139
Britselei 81
82 - 83
84 - 85
Brouwershuis 314 - 315
316 - 317
Brouwersvliet 312 - 313
Burchtgracht 168 - 169

C
Calvarieberg 267
273
274 - 275
Centraal Station 9, 10 - 11
12 - 13, 23
Chinees restaurant Wah Kel 292 - 293
Cockerillkaai 96 - 97

D
De Grooten Robijn 216
De Hofkamer 188 - 189
190 - 191
De Keyserlei 9
Den Botaniek 62 - 63
64 - 65
De Studio 70 - 71
De Wilde Zee 50 - 51
Drukkerijstraat 117

E
EILANDJE 300 - 301
Emiel Banningstraat 113
Engelse Beurs 198 - 199
Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience 194 - 195
196 - 197
Ernest Van Dijckkaai 170 - 171
172 - 173
206 - 207
Everdijstraat 50 - 51

F
Falconplein 290 - 291
Falconrui 258 - 259
260 - 261
Felix Pakhuis 312 - 313
Foyer Bourlaschouwburg 58 - 59
Franklin Rooseveltplaats 20 - 21
Frankrijklei 26 - 27
28 - 29
80

G
Gevangenis van Antwerpen 134 - 135
136 - 137
Gildekamersstraat 159
160
Gillisplaats 89
Godshuis Cornelis Lantschot 258 - 259
Godshuisjes 220 - 221
Groenplaats 140 - 141
142
Grote Kraaiwijk 284
Grote Markt 139
150 - 151
152 - 153
154 - 155

H
Handels- en Schippersbeurs 44 - 45
Handschoenmarkt 143
148 - 149
Hansahuis 174 - 175
Havenhuis 326 - 327
Hendrik Conscienceplein 192 - 193
Herdenkingsmonument Minerva Motors 256 - 257
Hessenhuis 263
264 - 265
Hessenplein 263
264 - 265
Hessenstraatje 262 - 263
Het Steen 172 - 173
HET ZUID 88 - 89
Hiberniaschool 92
HISTORISCH CENTRUM 138 - 139
Hofstraat 186 - 187
Hof van Assisen 84 - 85
Hof Van Liere 233
234 - 235
Hollandse Synagoge 111
Hoogstraat 178 - 179
180 - 181
Hotel de Fraula 40
Hotel Delbeke 238
Huidevettersstraat 60 - 61
Huikstraat 283
Huis De Cleynen St.-Arnold 41
Huis den Peerboom 181
Huis Den Rhyn 186 - 187
Huis Den Wolsack 188 - 189
190 - 191
Huis ouders Rubens 41

I
Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs 216 - 217
218 - 219
220 - 221
Instituut voor Tropische Geneeskunde 104 - 105
106 - 107
108 - 109
Israelietenstraat 46

J
Jan Van Gentstraat 113
Jezuïetenrui 158
Jordaenskaai 170 - 171
202 - 203
Justitiepaleis 86 - 87

K
Kaasrui 152 - 153
Kammenstraat 116
125
Kapel O.L.V. van Toevlucht 48 - 49
Kattendijkbrug 308 - 309
Kattendijkdok 301
322
326 - 327
Kattendijk-Westkaai 306 - 307
Keistraat 280 - 281
Keizerstraat 238 - 239
240 - 241
242 - 243
Ketelstraat 52
Kleine Kraaiwijk 285
Klooster Grauwzusters 236 - 237
Kloosterstraat 118 - 119,
122 - 123
Komedieplaats 52, 54 - 55
60 - 61
Konijnenwei 86 - 87
Koninklijk Atheneum 20 - 21
Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen 244 - 245
246 - 247
248 - 249
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen 100 - 101
102 - 103
Koninklijk Paleis 34 - 35
Koolkaai 284
Korte Gasthuisstraat 50 - 51
Korte Riddersstraat 115
127
Korte Sint-Annastraat 236 - 237
Kromme Elleboogstraat 120 - 121
Kronenburgstraat 104
106 - 107
Kunstgalerij De Zwarte Panter 180

L
Lambermontplaats 90 - 91
Lange Gasthuisstraat 72 - 73
74 - 75
76 - 77
Lange Koepoortstraat 201
Lange Nieuwstraat 45
216 - 217
218 - 219
220 - 221
Leeuw van Vlaanderenstraat 194 - 195
Leopold De Waelplaats 98 - 99
100 - 101
Leopoldplaats 78 - 79
Leopoldstraat 62 - 63
64 - 65
Leuvenstraat 94 - 95
Leysstraat 31
Lijnwaadmarkt 156
Loodswezen 330 - 331

M
Maagdenhuis 72 - 73
Maarschalk Gerardstraat 70 - 71
MAS 320 - 321
Mechelseplein 66 - 67
68 - 69
Mechelsesteenweg 80
Meir 31
32 - 33
34 - 35
41
42 - 43
47
Meirbrug 47
Mercator-Orteliushuis 122 - 123
Mexicobrug 323
324 - 325
M HKA 94 - 95
ModeNatie 117
Montevideoloodsen 306 - 307
Museum Mayer Van den Bergh 74 - 75
76 - 77
Museum Plantin-Moretus 182 - 183
184 - 185
Museumstraat 98 - 99
Museum van Hedendaagse Kunst 94 - 95
Mutsaardstraat 244 - 245
246 - 247

N
Nationale Bank 80
Nationalestraat 104 - 105
116 - 117
Noorderterras 298 - 299
Noordkasteel Zuid 328 - 329
Nosestraat 282
285
Nottebohmzaal 196 - 197

O
Oever 118 - 119
Onze-Lieve-Vrouwekathedraal 142 - 143
144 - 145
146 - 147
Orteliuskaai 296 - 297
298 - 299
302 - 303
Ossenmarkt 228 - 229
Oude Beurs 188 - 189
Oude Koornmarkt 176 - 177
178 - 179
Oude Leeuwenrui 262 - 263
Oudemansstraat 286 - 287
Oud Gerechtshof 81
82 - 83
84 - 85

P
Paardenmarkt 252 - 253
254 - 255
Paleis op de Meir 34 - 35
Pelikaanstraat 22 - 23
24 - 25
Plaatsnijdersstraat 112
Poesjenellenkelder 166 - 167
Pottenbrug 198 - 199
Prinsstraat 233
234 - 235

Q
Quinten Matsys 110 - 111

R
Raapstraat 250 - 251
Rede 210 - 211
212 - 213
Red Star Line Museum 310 - 311
Repenstraat 162 - 163
166 - 167
Rijnkaai 304 - 305
310 - 311
318 - 319
Rockoxhuis 239
240 - 241
Rodestraat 230 - 231
232
256 - 257
Rossaert 282
Rubenshuis 36 - 37
38 - 39
Ruien 280 - 281
Ruïne dominicanenklooster 276 - 277

S
Schelde 204 - 205
298 - 299
318 - 319
328 - 329
330 - 331
Schildersstraat 112
SCHIPPERSKWARTIER 266 - 267
294 - 295
Schippersstraat 288 - 289
Schoenmarkt 48 - 49
Schoytestraat 126
Schuttershofstraat 60 - 61
Shopping Stadsfeestzaal 42 - 43
Singel 86 - 87
SINT-ANDRIES 114 - 115
Sint-Andrieskerk 128 - 129
130 - 131
132 - 133
Sint-Andriesstraat 128
Sint-Anna- of Keizerskapel 242 - 243
Sint-Annatunnel 206 - 207
208 - 209
Sint-Jacobskerk 222 - 223
224 - 225
226 - 227
Sint-Jacobsmarkt 215
Sint-Jacobsstraat 215
222 - 223
Sint-Jansvliet 206 - 207
Sint-Joriskerk 66 - 67
68 - 69
Sint-Julianus Gasthuis 180
Sint-Katelijnevest 46
Sint-Pauluskerk 267
268 - 269
270 - 271
272 - 273
274 - 275
276 - 277
282
Sint-Paulusstraat 198 - 199
278 - 279
Sleutelstraat 124 - 125
Sluisstraat 322
Sint-Carolus Borromeuskerk 192 - 193
Stadhuis 150 - 151
154 - 155
159
Stadswaag 250 - 251
Steegsken 118 - 119
Steenhouwersvest 115
Stoelstraat 200
Straat onder Stadsmagazijn 280 - 281
Suikerrui 174 - 175

T
Tavernierkaai 330 - 331
THEATERBUURT 51 - 52
Toreninterieur 146
Twaalf Maandenstraat 44

U
Universiteit Antwerpen 233
234 - 235
236 - 237
252 - 253
UNIVERSITEITSBUURT 214 - 215

V
Veemarkt 268 - 269
272
Verversrui 290 - 291
292 - 293
Vlaamse Opera 26 - 27
28 - 29
Vlaeykensgang 157
Vleeshouwersstraat 161
162 - 163
168 - 169
Vleeshuis 162 - 163
164 - 165
168 - 169
Vleeshuisstraat 170 - 171
Volksstraat 92
Voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool 252 - 253
256 - 257
Voormalige Studio Herman Teirlinck 70-71
Vrijdagmarktstraat 115

W
Waalsekaai 93
94 - 95
Wandelterras Zuid 204 - 205
Wapper 34 - 35
36 - 37
40 - 41
Waterpoort 89
Wijngaardstraat 194 - 195

Z
Zilversmidstraat 160
Zirkstraat 161
Zolder voormalig Stedelijk Lyceum en Nijverheidsschool 254 - 255
Zoo Antwerpen 14 - 15
16 - 17
18 - 19
Zuiderpershuis 93
Zwartzustersstraat 201
272

Van dit boek is een luxe-editie verschenen
in een oplage van 40 genummerde en gesigneerde exemplaren,
telkens tien met dezelfde originele foto van Karin Borghouts,
en 2 extra exemplaren met elk de vier verschillende foto's.

Dit is nummer ...

Uitgave: Ronny Vande Velde, Antwerpen, 2016
Karin Borghouts, Antwerpen, 2016

COLOFON

Ter gelegenheid van de uitgave van dit boek
is er ook een tentoonstelling
ANTWERPEN STAD VERBEELD met foto's van
Karin Borghouts in Rossaert, Nosestraat 7,
2000 Antwerpen (9 oktober - 4 december 2016).

Uitgave: Ronny Van de Velde / Ludion
Fotografie: Karin Borghouts in opdracht van
Ronny Van de Velde n.v.
Concept: Ronny Van de Velde
Coördinatie: Jessy Van de Velde
Lay-out: Karin Borghouts en Ronny Van de Velde
Tekst: Ludo Bekkers
Prepress en vormgeving: Fabienne Peeters
(Steurs n.v. Graphic Solutions)
Druk: Graphius, Gent

© Karin Borghouts
© Ludo Bekkers
© Ronny Van de Velde
© Ludion

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave
mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt,
door druk, fotokopie, of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Eerste druk oktober 2016

ISBN 978-94-9181-966-7
D/2016/6328/18

Ludion, Leguit 23, 2000 Antwerpen
www.ludion.be

Rossaert, Nosestraat 7, 2000 Antwerpen
Een bijhuis van Ronny Van de Velde n.v.
www.ronnyvandevelde.com

Fotografie Karin Borghouts: www.karinborghouts.be

DANK

Dank aan alle personen en instanties die hun
bereidwillige medewerking verleenden bij het tot
stand komen van dit boek, onder andere:
Dirk Aerts (Hessenhuis Stad Antwerpen),
Leni Albertyn (Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience), Dirk Anthierens (UA Campus
Paardenmarkt), Linne Apers (Visit Antwerpen),
Tim Bellens (Archeologische Dienst Antwerpen),
Clement Caremans (Vleeshuis en Brouwershuis
Stad Antwerpen), Centraal Station, Jan Ceuleers,
Els Coopman (Instituut voor Tropische
Geneeskunde), Jean-Pierre De Bruyn (Keizerskapel),
Liesbeth De Maeyer (Herita), Johan Demuynck
(Gevangenis Antwerpen), De Studio,
Caroline De Wever (Sint-Pauluskerk), Gerd Dierckx
(Rasa vzw), Ann Fidlers (Paleis op de Meir),
Rita Gruloos (Antwerpse Stadsgidsen), Havenhuis,
Instituut Dames van het Christelijk Onderwijs,
Iris Kockelbergh (Museum Plantin-Moretus),
Koninklijk Atheneum, Mario Listes,
Lieve Loos (Museum Mayer van den Bergh),
Wenke Mast (KMSKA), OCMW Antwerpen,
Hilde Pauwels, Fabienne Peeters (Steurs),
Adriaan Raemdonck (Galerie De Zwarte Panter),
An Renard (Erfgoedbibliotheek Hendrik
Conscience), Peter Roelants (Sint-Jacobskerk),
Rubenianum, Rubenshuis, Peter Ruyffelaere
(Ludion), Ruth Ruyffelaere (Ludion), SD Worx,
Sint-Andrieskerk, Sint-Carolus Borromeuskerk,
Sint-Joriskerk, Raymond Sirjacobs, Toneelhuis,
Ernest Van Buynder (Universiteit Antwerpen),
Els Van den Eynden (Academie voor Schone
Kunsten), Christel Van der Haeghen (Stadhuis),
Ingrid Vandenhoudt, Jean Van der Sanden,
Davina Vandueren (Zanzibar), Pierre Van Genechten
(Sint-Jacobskerk), Lieve Van Goethem (Beurs van
Diamanthandel), Werner van Hoof (Museum
Plantin-Moretus), Helena Van Loon (Keizerskapel),
Britt Van Looy (Regie der Gebouwen),
Hugo Vereeck (Antwerpse Stadsgidsen),
Dirk Veulemans, Ann-Sophie Veys (O.-L.-
Vrouwekathedraal), Vlaamse Opera, Wah Kel
Chinees restaurant, Patrick Wuytack (Rockoxhuis),
Zoo Antwerpen.

De fotograaf dankt in het bijzonder de
opdrachtgevers Ronny en Jessy Van de Velde

Met steun van
IMMPACT